

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo • Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Čekomi-
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 50
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-50, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Vprašanje kmetijske družbe

Oster, a načelno nad vse važen spor je nastal med člani Kmetijske družbe. Na eni strani je skupina, ki zastopa stališče, da ima vsak slovenski kmetovalec pravico in celo dolžnost postati član Kmetijske družbe, na drugi strani pa je skupina, ki pravi, da ima samo glavni odbor pravico določiti, kdo da je vreden postati član Kmetijske družbe. V dosledni logiki pomeni prvo stališče, da bi moral biti član Kmetijske družbe brez izjeme vsak slovenski kmetovalec, dočim pravi enako dosledna logika, da sme postati po mnenju druge skupine član Kmetijske družbe samo tisti, ki je po volji vsakokratnemu glavnemu odboru. To je jedro vsega spora in tega jedra ne prikrije nobena zofisterija, še manj pa razna nelepa namigavanja.

Sicer pa glavni odbor sam priznava, da je jedro spora res v tem. Priznava namreč, da ni odklonil sprejema 2500 slovenskih kmetovalcev, ker kdo od njih ne bi smel postati po pravilih družbe njen član, temveč odklonil jih je samo zato, ker so bili prijavljeni v večjem številu. Po mnenju glavnega odbora se smejo torej le redki posamezniki prijavljati za člana Kmetijske družbe, agitacija za čim večji pristop v Kmetijsko družbo pa je kar nedopustna. To se pravi, da glavni odbor sploh neče, da bi postali vsi slovenski kmetovalci člani Kmetijske družbe, temveč hoče, da bo Kmetijska družba le družba nekaterih slovenskih kmetov, dočim bi večina slovenskih kmetov ne imela v njo dostopa.

Jasno pa je — in pravila družbe ter vsa njena zgodovina potrjujejo to — da ima Kmetijska družba samo takrat smisel in samo takrat pravico do svojega izjemnega položaja, če je stanovska organizacija res vseh slovenskih kmetov. Če pa je le organizacija za pristaše glavnega odbora, potem je čisto navadno zasebno društvo, kakor vsako drugo. Zaenkrat pa še družba kljub zadnjemu občenemu zboru ni na tej degradirani stopnji, zaenkrat je še vedno osrednja stanovska organizacija slovenskega kmeta, ki ne pozna nobenega cenzorja. Glavni odbor pa si to pravico cenzorja lasti, ker on si domišlja, da on odloča, kdo od slovenskih kmetov je vreden, da postane ud družbe in kdo ne. Kje in kdaj pa je dobil glavni odbor to cenzurno oblast? Kje in kdaj pa je dejal slovenski kmet, da priznava nad seboj odbor, ki bo cenzuriral njegovo mišljenje. Zakaj tudi v tem je stvar, da glavni odbor odklanja 2500 kmetov, ker mu njih mišljenje ne ugaja, ker se boji, da bi ti kmetje v stvarih, ki pa se Kmetijske družbe prav nič ne tičejo, mogli drugače misliti, ko gospodje od glavnega odbora. S tem se pa na nedvomen način zanaša v družbo politika in zato ni slučaj, da baš ona skupina, ki je za čim večje nabiranje novih udov, dela tudi za popolno depolitizacijo družbe.

To pa je treba v resnici izvesti, ker bo kmetijski stan, in s tem ves narod, trpel ogromno škodo, če ne dobi tudi slovenski kmet svoje stanovske zbornice. Vsi drugi stanovski takozbornici že imajo, vsi drugi že uživajo plodove njenega obstoja, le kmet, najmočnejši in najpomembnejši stan, je brez nje. To je kričeč nedostatek, ki ga je treba čim preje odpraviti. In praktičnih in tudi drugih razlogov je kazalo, da bi se kmetijska zbornica razvila iz Kmetijske družbe, ker se je smatralo, da je družba organizacija v resnici vseh slovenskih kmetovalcev. To pa je mogoče le, če propade stališče glavnega odbora, ker to stališče zapira kmetu vstop v Kmetijsko družbo.

Kmetijska družba mora postati kmetijska zbornica, vsled česar pa sama od sebe nastaja druga zahteva, da se likvidira blagovni oddelček družbe. Stanovska zbornica se ne more in ne sme baviti s kupčijami, kakor se ne bavi z njimi nobena druga stanovska zbornica. Take kupčije so za zadrage in za privatnike, ne pa za stanovsko korporacijo.

Sedanji spor je privedel Kmetijsko družbo na razpotje odločilne važnosti. Ali stori ta še korak naprej v svojem razvoju in postane Kmetijska zbornica, v kateri bo večanje sleheren slovenski kmet, brez ozira na to, če je njegovo mišljenje glavnemu odboru po volji ali ne, pa bo Kmetijska družba le zadruga pristašev glavnega odbora, v kateri pa bo večina slovenskih kmetov manjkala. Da pa večina slovenskih kmetov ni za glavni odbor, je priznal ta sam, ko je odklonil sprejem 2500 slovenskih kmetov. Mesto da bi jih sam nabral še več, je nastopil proti tem 2500 kmetom, ker bi najbrže že to število zadostovalo, da izgubi glavni odbor večino na občenem zboru.

Zakon za povzdigo kmetijstva podpisan

Belgrad, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Nj. V. kralj je podpisal zakon o povzdigi kmetijstva. Kmetijsko ministrstvo je o novem zakonu izdalo sledeče pojasnilo: Zakon o povzdigi kmetijstva, katerega je sankcioniral Nj. V. kralj, je zakon posebne vrste, in to radi tega, ker ni imperativnega, ampak bolj deklarativnega značaja. Zakon predstavlja tisti program dela za napredek kmetijstva, ki se je zahteval deset let od vsake vlade, pa se ni oživil. Ta program obsega vse panoge kmetijstva in določa, kaj se namevara storiti za povzdigo kmetijstva. Istočasno odreja tudi organe, ki bodo to izvedli. Nadalje odreja metodo, po kateri se bo izvajal, in sredstva, s katerimi se bo zakon uveljavil. Po svoji pravni narodi je okvirni zakon. V glavnih potezih določa delo za povzdigo kmetijstva in istočasno ustvarja podlago za predložitev celega niza posebnih zakonov, s katerimi se bodo v podrobnostih uredili posamezni problemi našega kmetijskega gospodarstva. Poleg teh posebnih zakonov, ki bodo sledili, pa ostane zakon o povzdigi kmetijstva osnovni organizem, na katerega se bodo naslonili vsi drugi zakoni. Gledalo se bo na to, da se ta zakon čim preje izvede, da se tako pripravi tla celotni bodoči kmetijski zakonodaji.

Težave pri predložitvi takih splošnih zakonov z veljavo za vso državo, so zelo velike, kajti naša država vsebuje področja, katerih gospodarsko stanje je najprimitivnejše, pa tudi področja, kjer imamo najnaprednejši način gospodarstva. Vse faze gospodarskega razvoja, ki ga pozna narodno gospodarske šole, so pri nas zastopane ena poleg druge. Od tipičnega nomadskega gospodarstva na naših stepah pa do popolnoma industrializirane eksploatacije zemljišč na veleposestvih v severnih krajih. Vsled velike raznovrstnosti gospodarskih razmer je bilo težko izdelati zakon, ki bi se mogel izvesti v vseh krajih istočasno s istim skupnim ciljem. Novi zakon o povzdigi kmetijstva hoče rešiti ta problem na ta način, da ustvarja rajone ali okrožja z istimi gospodarskimi razmerami pri določitvi sredstev, ki naj se podvzamejo v dotičnem kraju za povzdigo kmetijstva in pri preizkušanju pogojev, po katerih bi se prišlo do povoljnega rezultata. Ni namreč primerno, da se n. pr. vinogradništvu propagira v vseh krajih države, ampak je nasprotno želeli, da se propagira in materialno podpira v onih krajih, ki so sposobni samo za vinogradništvo, v katerih ne morejo uspevati druge kulture, ker je ljudstvo navezano edino na zaslužek od vinogradov. V teh krajih je treba regenerirati uničene vinograde in zasaditi nove na ta način, da se da vinogradnikom poceni zadosten kredit in se novo zasajeno gorico vsaj za prvih deset let oprosti vsake takse. Kraji torej, v katerih je vinoreja udomačena in ne uspeva nobena druga panoga kmetijstva, razen z velikanskimi stroški s strani države, naj se ohranijo za vinogradništvo. Kjer pa kmetje lahko dobijo primeren dobiček tudi iz drugih kultur, ni potrebno, posebej propagirati in gmotno podpirati vinogradnikov v teh krajih, kajti oni si

lahko pomagajo tudi z drugimi panogami kmetijskega gospodarstva.

Po sličnih načelih predvideva ta zakon povzdigo tudi ostalih panog, polagajoč v vsakem kraju težišče dela na tisto panogo, ki je za kultiviranje dotičnih krajev najbolj primerna. Tako je z novim zakonom za povzdigo produkcije žita predvidena v prvi vrsti zamenjava domačih slabih vrst z izbranimi semeni, ki bodo donasala večje pridelke. Ta izbrana semenska žita bo nabavljala država in jih dajala kmetom. Prvo leto brezplačno, drugo leto pa za polovico ceno. Ako se v teku prvih dveh let ne pokaže pozitiven uspeh, se bo opustila nadaljnja setev dotičnega izbranega semena in se bo poskusilo z drugo vrsto. Ko bodo poskusi z eno vrsto semena uspešni, se bodo semena iz onih občin, kjer se bodo pokazali najboljši uspehi, zamenjala s semeni iz ostalih občin brez kakšnega doplačila in se bodo porabila za nadaljnjo setev. Ta postopek se bo ponavljal ob občini do občine, dokler ne bodo vse občine preskrbljene z boljšim semenskim žitom. Nujno potrebno je, da se k temu delu pritegnejo tudi tisti, ki sami ne uvidijo koristi takega zbiranja semen. Te je treba pripraviti do tega, da se osvobodijo svojega zastarelega gospodarstva. Ako želimo napredek našega kmetijstva, moramo na vsak način tudi kmete konservativnega mišljenja pripraviti do tega, da bodo uvideli potrebo tega dela. Zakon predvideva, da bodo tozadevne odločitve izšle ne od oblasti, ampak od občin in okrajev, torej iz naroda samega. Zato te odredbe nimajo značaja suhega paragrafa, ampak volje naroda.

Zakon se v mnogih svojih točkah naslanja na Privilegirano agrarno banko, ki bo pri ustnavljanju ustanov za kmetijski napredek sodelovala, da se čimprej preobrazi naša država, vendar pa sredstva za povzdigo kmetijstva, ki jih predvideva zakon, niso v nobenem slučaju naravnost odvisna ali vezana na Privilegirano agrarno banko. Zakon o povzdigi kmetijstva je zrastle iz naših razmer za naše razmere. Pri njegovi izdelavi ni služil kot vzor noben sličen zakon kake tuje države. Načrt tega zakona je bil predmet diskusije in proučevanja v vseh zainteresiranih ministrstvih, v Glavni zadrugi zvezi, poljedelski fakulteti v Zagrebu in Belgradu ter končno v vrhovnem zakonodajnem svetu. Vsebuje izkustva praktičnih gospodarjev, uradnikov in znanstvenikov, ki so izrabljali pridobitve zadnjih deset let. Zakon za povzdigo kmetijstva mora omogočiti izhod iz krize, v kateri se nahaja naše kmetijstvo, vsaj v kolikor leži vzrok te krize v nas samih. Moramo pa tudi se zavedati, da naša žitna produkcija ni na višku niti v kvalitativnem niti kvantitativnem oziru. Tudi številčno stanje naše živinoreje in njena kvaliteta očividno padajo. Propadajo nadalje vinogradi celo v krajih, kjer so bili edini zaslužek prebivalstva. Povsod se kažejo slabe posledice našega dosedaj premalo negovanega kmetijstva. Ta zakon pa naj pokaže pota in preskrbi sredstva, s katerimi se bo preprečilo nadaljnje nazadovanje našega kmetijstva in naj služi kot varna podlaga za novo dobo v našem gospodarskem življenju.

Krožni polet male antante

Bukarešta, 6. sept. (AA.) Davi so s tukajšnje letališče odleteli tekmovalci držav Male antante in Poljske, ki se udeležijo krožnega poleta na progi 3120 km. Letalci so se dvignili v zrak v razstankih po tri minute. Na tej letalski tekmi sodelujejo po vrstnem redu odhoda: Major Radović, Jugoslavija, ki je odletel točno ob 5.25, Bajdak, Jugoslavija; Tanasesco, Romunija; Viskovski, Poljska; Soukup, Češkoslovaška; Drugoskovski, Poljska; Romanesco, Romunija; Markičević, Jugoslavija; Pavlovski, Poljska; Pakleva, Romunija; Rupčić, Jugoslavija, itd. 24. je poročnik Navratil, Jugoslavija. Češkoslovaški letalec Malkovski se je moral po 25 minutah vrniti na letališče zaradi defekta v motorju. Letalec Dugoskovski, Poljska je priletel na cilj prve etape v Jassyju ob 6.39. Letalci bodo preleteli Poljsko, Češkoslovaško in Jugoslavijo ter se vrnejo v Bukarešto v soboto dopoldne.

Za slovenski narod pa ni važno, ali ima glavni odbor večino ali ne, temveč važno je le to, da dobi slovenski kmet svojo zbornico. In zaradi tega visokega cilja mora stališče glavnega odbora pasti in bo tudi padlo. Slovenski kmet bo dobil svojo zbornico, pa če je to glavnemu odboru Kmetijske družbe prav ali ne.

Bukarešta, 6. sept. (AA.) Na potu iz Bukarešte do Jassyja so dosegli jugoslovanski letalci, ki tekmujejo na krožnem poletu okoli držav Male antante in Poljske nastopna mesta: 1. mesto major Radović, 3. mesto letalec Sinčić, 5. mesto letalec Markičević in 15. mesto letalec Rupčić.

Zadružna šola v Zagrebu

Zagreb, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Po nalogu kmetijskega ministrstva se je v Zagrebu osnovala zadružna šola pod kuratorijem osrednje zveze kmetijskih zadrug, zadrugne zveze v Zagrebu, zagrebske oblasti in gospodarsko-gozdarske fakultete. Za predsednika kuratorija je izvoljen dr. Lenarčič, za podpredsednika dr. Gortan, ravatelj zadrugne zveze, dočim je uprava šole poverjena Nikoli Jagatiću. Šola se prične oktobra in bo trajala pet mesecev.

Angleško brodovje prispelo v Šibenik

Šibenik, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Danes zjutraj je priplul v Šibenik prvi oddelek angleškega vojnega brodovja. Med ostalim je priplula tudi velika križarka »London«, ki spada med najmoderneje vojne ladje. Dolga je 200 m ter ima 10 velikih tonov premera 20 cm.

Proslave prestolonaslednikovega dne

Belgrad, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Iz vseh krajev naše države prihajajo poročila o proslavah 6. rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. V Belgradu so se vršile parade in cerkveno opravilo v saborni cerkvi, ki so se ga udeležili vsi v Belgradu se nahajajoči člani vlade, generaliteta in diplomatski zbor ter predstavniki javnih ustanov. Službe božje so se vršile tudi v katoliški in evangelijski cerkvi ter v židovski sinagogi. Tudi iz drugih krajev države se poroča o velikih slovesnostih, v Novem Sadu pa so za ta dan priredili letalske tekme.

Zagreb, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Danes se je tu na slovesen način proslavil šesti rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Nadškof dr. Bauer je v katedrali opravil slovesno službo božjo, ki so se je udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Zvečer pa je zagrebska garnizija priredila po mestu veliko bakljado. Poročila o proslavi prestolonaslednikovega rojstnega dne prihajajo tudi z dežele.

Letalske svečanosti v Zagrebu

Zagreb, 6. sept. (a.) Zaradi današnjega rojstnega dne Nj. Visočanstva prestolonaslednika Petra so bile na zagrebškem aerodromu prirejene velike avijatične svečanosti združene s tekmovalni raznih vojaških oddelkov. Obenem so navsezgodaj prispeli v Zagreb jugoslovanski avijoni, ki tekmujejo za kraljev pokal. Na letališču so se že zgodaj zbrali predstavniki mnogih vojaških in civilnih oblasti, med drugimi komandant armije general Matić, veliki župan dr. Zoričić, mestni župan dr. Srkulj in drugi. Na letališču so bili tudi zastopniki češkoslovaških, rumunskih in poljskih letalcev, ki prispejo prihodnje dni v Zagreb na svojem poletu okoli držav Male antante in Poljske.

Naši letalci, ki so se udeležili krožnega poleta po naši državi in kojih pot je šla od Novega Sada do Zagreba, Ljubljane, Maribora, Sarajeva, Skoplja in nazaj preko Belgrada v Novi Sad, so se dvignili v Novem Sadu ob 5. zjutraj ter leteli v časovnem razstanku od 3 minut. Polet je uspel na tem delu proge izredno ugodno. Letalci so postavili rekordne čase. Prvi je prispel v Zagreb narednik Ivančević ob 6.24, nato so sledili poročnik Janković ob 6.33, kapetan Kratochvil ob 6.38, poročnik Radosavljevič ob 6.41, narednik Jovanović ob 6.44, poročnik Vučković ob 6.49, kapetan Mrak ob 6.52, podporočnik Fevr ob 6.57, narednik Radović ob 7.5, poročnik Dobnikar ob 7.07. Po kratkem postanku so letalci nadaljevali pot do Ljubljane in Maribora, kjer so spustili pošto, nakar so krenili nazaj v Zagreb. Narednik Ivančević je prvi prispel v Zagreb ob 8.04, sledili so letalci Janković ob 8.10, Kratochvil ob 8.23, Janković ob 8.28, Mrak ob 8.37, Radosavljevič ob 8.42, Fevr ob 8.43, Dobnikar ob 8.45, Radović ob 8.48, Vučković ob 8.56. Iz Zagreba so tekmovalci krenili v Sarajevo.

Zatem so se vršile na zagrebškem letališču večje domačih vojaških oddelkov. Posebno strumno je izvajal predpisane vaje oddelek pehote.

Splošno odobravanje je žela produkcija skupine letal, ki je visoko na nebu proizvajala razne zračne vaje. Eno in dvosedežni lovski aparati pa so se producirali z drznimi akrobatskimi proizvajanjem. Pri teh produkcijah so se osobito izkazali in odlikovali kapetana Cenčič in Vidal ter poročnik Burkuš. Po končanih večbah so bili gostje povabljeni na kratke polete v zračne višave.

Delegati »Fidaca« v Zagrebu

Zagreb, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Danes je prispela v Zagreb delegacija »Fidaca«. Na kolodvoru se je zbrala velika množica meščanov, ki so prisrčno pozdravljali člane mednarodne organizacije. »Fidac« ostane v Zagrebu do jutri do treh popoldne ter si bo v tem času v štirih skupinah ogledal kulturne ustanove v Zagrebu. Jutri ob treh popoldne pa odpuštuje »Fidac« s posebnim vlakom na Plitvice. Narodno gledališče je na čast gostom priredilo slovesno predstavo.

Demanti

Praga, 6. sept. (a.) Oblasti demantirajo fantastične vesti nekih inozemskih listov o tem, da bi bila sklenjena med državami Male antante vojaška zveza. Vse te vesti so brez osnove.

Nova nota Bolgariji

Belgrad, 6. septembra. (Avala.) O vprašanju ureditve naših obmejnih odnosov z Bolgarsko je izročil danes poslanik kraljevine SHS v Sofiji bolgarski vladi noto naslednje vsebine:

»Za s pismom od 5. februarja 1929 št. 168 je obvestilo poslanstvo kraljevine SHS v Sofiji ministrstvo zunanjih poslov kraljevine Bolgarske, da bi bilo po naziranju vlade kraljevine SHS koristno, ako bi se sestala čimprej, po možnosti še tekom istega meseca komisija, da prouči in predlaga obema vladama primerne ukrepe za vzpostavitev čim najboljše reda na meji in za olajšavo rednega prehodnega in vhodnega prometa potnikov in blaga, kakor tudi za prehajanje dvolastnikov. Ista komisija naj bi po možnosti proučila nadalje vprašanje stalnega mešanega organa, ki naj bi avtomatski posredoval v primeru eventualnih incidentov ali nesoglasij. Na podlagi te inicijative kraljevske vlade, iz katere je razvidno, da je predlagala, naj bi obsegala in razpravljala o vseh teh vprašanjih, sta se sestali delegaciji obeh držav in sklenile pirotske konvencije od 16. marca 1929. Na podlagi teh je ministrstvo zunanjih poslov kraljevine Bolgarske izvolilo dostaviti s pismom od 16. aprila t. l. št. 5844-301 poslanstvu kraljevine SHS v nadaljnjo postopanje 2 pravilnika o dvolastnikih in o obmejni službi kakor tudi predlog sporazuma o policijskih ukrepih za olajšani prehod med kraljevino SHS in kraljevino Bolgarsko. Po proučitvi teh pravilnikov je vlada kraljevine SHS v svoji noti od 28. junija 1929 št. 1017 ugotovila to-le:

a) Da vsebina teh pravilnikov dejansko odgovarja pogajanjem v točkah, v katerih je bil med delegacijama kraljevine SHS in kraljevine Bolgarske dosežen sporazum, toda

b) da se pa po drugi strani nista mogli Pirotu sporazumeti glede splošnih določb za rešitev dvolastniškega vprašanja in ustanovitve nevtralnega pasu.

Bolgarska delegacija na ta način ni odgovorila na jasno izraženo željo kraljevske vlade, ki je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da se vprašanje zaščite dvolastnikov in miru na meji ne reši z začasnim, temveč s trajnim sporazumom. Kraljevska vlada je predlagala, naj bi se popolnoma in definitivno uredila vprašanja prometa in drugih obmejnih odnosov med obema državama. Zato jemlje v interesu ohranitve miru ter obojestranskega dobrega sosedstva in prijateljstva na znanje izjavo v bolgarski noti od 9. avgusta 1929 št. 12473-44-I — da je pripravljena sprejeti vse izpremembe in dopolnitve v besedilu gornjih pravilnikov in sporazumov, ki bi bili sprejeti v soglasju s besedilom parafiranih protokolov Pirotskih konvencij — toda — začasno — kraljevska vlada mora obžalovati, da vlada kraljevine Bolgarske ni sprejela v navedeni noti tudi vseh onih ukrepov, ki jih je predlagala delegacija kraljevine SHS v Pirotu, da le namreč likvidirajo ta vprašanja v zvezi z zaščito meje, kako da morajo zaradi tega vsa druga vprašanja imeti značaj začasnosti in nepopolnosti.

Vlada kraljevine Bolgarske je res pustila možnost, da se doseže tudi glede likvidacije dvolastniških posestev in ustvaritve posebnega pasu trajen sporazum, izjavljajoč, »da ni nikoli zavzela kategorično negativnega stališča« in da je »bila in da je še vedno pripravljena proučiti iz osnove ti dve vprašanji«. Vlada kraljevine SHS ima čast obvestiti vlado kraljevine Bolgarske, da sprejema te ponovne izjave z zadovoljstvom na znanje, predpostavljajoč, da obstoja tudi pri nji čvrsta volja do zadovoljujočih rešitev. V želji, da izjavo to mirno politiko, ki jo od nekdaj vodi napram Bolgarski in da nadaljuje s sporazumom in koraki, ki so bili storjeni na inicijativo kraljevske vlade in na podlagi omenjenega pisma od 5. februarja, kraljevska vlada je pripravljena:

1. da na željo bolgarske vlade začasno uveljavi v Pirotu sklenjene sporazume z dopolnitvami in izpremembami v prilogi tega pisma s tem, da se spravijo v sklad z besedilom pirotskih konvencij;
2. da veljajo tako izpremenjeni in dopolnjeni sporazumi začasno za dobo treh mesecev od dne uveljavljanja;
3. da se nemudoma nadaljuje pogajanja med obema vladama o gori navedenih spornih vprašanjih in da se eventualno imenuje mešana komisija za vprašanja dvolastniških posestev, ki naj izvršijo njihovo likvidacijo na licu mesta, in
4. da avtomatsko preneha veljava teh pravilnikov, ako po treh mesecih začasne veljave ne bi bil dosežen sporazum o vprašanjih pod točko.

Na koncu izraža naša vlada nado, da bodo ta pogajanja uspela in da bo prišlo do trajno dobrega sosedstva med obema državama.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Belgrajska občina je izdala statistiko svojega prebivalstva. Po tej statistiki je Srbov, Hrvatov in Slovencev 212.250, Rusov, ki niso naši državljani, 8374. Madžarov 782. Avstrijcev 502, Italijanov 439 in Nemcev 405.

13 častnikov pripravnikov generalštabne stroke je danes odpotovalo v Zagreb in na Sušak, kjer bodo študirali jadransko obalo. 14. t. m. pridejo v Split, da obiščejo angleško brodovje.

Misel obveznega razsodišča zmaguje

Novi predlogi na zasedanju Društva narodov za utrditev miru

Zeneva, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je finski zunanji minister Procope na seji Društva narodov branil novi predlog svoje vlade, ki bi hotela, da bi bilo mednarodno razsodišče najvišja mednarodna instanca. Za njim je govoril angleški zunanji minister Henderson o problemu, kako spraviti v sklad lojalnost uradnikov Društva narodov nasproti svoji lastni državi in lojalnost nasproti mednarodni ustanovi, pri kateri služijo. Ta problem je mogoče rešiti samo tako, da se pošljejo v Društvo narodov samo značajni, dostojni in obenem stvarno sposobni ljudje. Henderson je dalje izjavil, da smatra angleška vlada svoj pristanek na obligatorično razsodišče samo za prvi korak na potu k obligatoričnemu mirovnemu reševanju vseh sporov, in da je prepričana, da morejo narodi samo potom sodišč in razsodišč priti bližje k cilju Društva narodov. V tej zvezi je Henderson hvalil tudi nemške predloge za preprečenje vojne, ki so jih Nemci svoječasno stavili v odboru za mednarodno varnost, in se pridružil včerajšnjemu priporočilu belgijskega zunanjega ministra Huismansa, ki je sporočil, da je Belgija pristopila h konvenciji za finančno pomoč žrtvam napada. Tudi sicer je angleški zunanji minister preskrbel dosti posla komisijam, katerim je hotel odkazati tudi lansko leto sklenjeno pogodbo o svetovnem razsodišču, ker je v sedanjih obliki za angleško vlado nesprejemljiva.

V razpravah delu svojega govora je Henderson razpravljal o razmerju med paktom Društva narodov in Kelloggovo pogodbo. Za one države, ki so podpisale Kelloggovo pogodbo, je vojna popolnoma odpravljena. Henderson smatra za priporočljivo, da bi se komisija Društva narodov temeljito bavila z revizijo čl. 12 in 15 pakta Društva narodov, ki govore o vojni.

Rim, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Briandov govor v Zenevi se v Italiji kritizira še slabše, kakor MacDonaldov govor. Tribuna pravi, da je bil Briandov govor protizgodovinski. Briand je šel celo tako daleč, da je označil vse, kar pomeni vojaštvo, za zločinsko. Tudi

ostali listi so z Briandovim govorom zelo nezadovoljni. »Osservatore Romano« pa objavlja v dolgem članku Briandu za njegov govor veliko hvalo.

Zeneva, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Madžarski zunanji minister Valko je včeraj popoldne došel v Zenevo. Takoj nato ga je sprejel Briand v daljšem razgovoru.

Zeneva, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Za danes napovedani govor dr. Stresemanna se je odgodil na jutri.

Le tri seje Sveta na leto

Zeneva, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Danes je bil sprejet predlog nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna, po katerem se bodo v bodoče vršile seje Sveta Društva narodov tretji ponedeljek meseca januarja, drugi ponedeljek meseca maja, in tri dni pred začetkom plenarne seje Društva narodov. Skupno bodo torej na leto samo tri seje, dočim je imel do sedaj Svet Društva narodov po štiri seje na leto.

Seja mandatne komisije

Zeneva, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Pri razpravi o poročilu mandatne komisije je finski zunanji minister Procope kot poročevalec o mandatih izrazil svoje simpatije za žrtve v Palestini, nakar je tudi Henderson v daljši izjavi obžaloval dogodke in ugotovil, da je bilo 31. avgusta pri nemirih v Palestini ubitih odosno so podlegli ranam: 83 mohamedancev, 4 kristjani in 109 židov. V bolnicah pa je ranjenih 122 mohamedancev, 10 kristjanov in 183 židov. Dalje je izjavil Henderson, da angleška vlada nima namena, spremeniti kaj o določbah mandatov. Tudi drugi člani Sveta so izrekli svoje obžalovanje nad dogodki.

MacDonald se vrnil v London

Pariz, 6. sept. (Tel. »Slov.«) MacDonald se je davi iz Zeneve z letalom odpravil v London in je zvečer došel tja, kjer je takoj odšel v svoj urad. Izjavil je, da je z uspehi v Zenevi zadovoljen.

Indija postane dominijon

London, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Odbor zakonodajnega sveta združenih provinc v Indiji, ki je sodeloval s Simonsovo komisijo, je objavil sedaj svoje poročilo, ki izjavlja za mogoče, da bo Indija že v doglednem času dobila položaj dominiona z ustavo po vzoru

kanadske ustave. Parlament bo moral obstojati iz dveh zbornic, to je iz poslanske zbornice s 182 poslanci in iz senatne zbornice, ki bi imela 50 ali 60 članov. Za muslimane bi se moralo pridržati gotovo število sedežev.

Zopet napoved državljanske vojne v Avstriji

London, 6. sept. (Tel. »Slov.«) »Daily Herald« izjavlja o položaju v Avstriji, da bo morala jeseni izbruhniti državljanska vojna in zavzela obliko pohoda Heimwehrov na Dunaj po vzoru pohoda fašistov na Rim. Tudi je mogoče, da se bo dr. Seipel, opirajoč se na heimwehrovske bajonete, vrnil na vlado. V prvem primeru bi stvar ne šla, ne da bi se odpravila sedanja ustava, v drugem primeru pa bi se ustava temeljito spremenila. Na vsak način pa bi se odpravil parlament v sedanjih obliki. V primeru spopada med reakcionarnimi pokrajini in socialističnim Dunajem bi današnja vlada, katere nameni so sicer dobri, ne mogla storiti ničesar resnega, ker ne more računati niti z vojsko niti s policijo. Socialisti se morajo torej v primeru napada Heimwehrovcev na Dunaj zanašati samo na svoj Schutzbund.

Vsekakor so Heimwehrovci radi politike dr. Seipela, ki je kot zvezni kancler razorožil Schutzbund, Heimwehra pa ne, veliko bolje opremljeni. Nominalni voditelji Heimwehra so samo zunanja fasada, pravi voditelji pa so vse-nemški reakcionarci. Velenemška skupina deluje sicer na Anschluss, vendar pa so dr. Seipel in njegovi prijatelji, ki sanjajo o katoliškem avstrijsko-južnonemškem zedinjenju, proti temu.

Dunaj, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Danes so ves dan trajala posvetovanja krščansko-socialne stranke v parlamentu. Predvsem so se izrekala mnenja o sedanjem avstrijskem notranje-političnem položaju. Sklenilo se je, da stranka izda objavo, da ni proti spremembi ustave po parlamentarnem potu.

Po dunajskem požaru

Dunaj, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Streha na poslopu jugoslovanskega poslanstva na Dunaju je popolnoma zgorela. Črni trami žalostno molijo v zrak. Uničena je vsa streha v obsežnosti 500 kv. metrov. Gasilci so vso noč in danes še ves dan imeli dosti opravka, da so pogasili zadnje tlenje tramov. Požar je bil eden največjih v zadnjih letih na Dunaju. Škoda se ceni na 200.000 šilingov in je popolnoma krita z zavarovalnino. Tudi vzrok požara je že dognan. Začeli so goreti stropniki pod streho, najbrže radi kakega poškodovanega dimnika, ali, kakor mislijo nekateri, so se stropniki vneli, ker jih je vžgal goreči plin v kakem stranskem prostoru poslanstva. Danes dopoldne je jugoslovanski poslanik Milojevič pri poveljništvu dunajske požarne brambe poizvedoval o stanju pohrešenih gasilcev, katerim se hoče osebno zahvaliti za požrtvovalno delo in katerih stanje se je že precej zboljšalo.

Na severu že ohlajenje

Berlin, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Tropična vročina zadnjih dveh tednov, ki je še včeraj znašala v senci 32 stopinj, je danes ponehala. Temperatura je znašala danes samo še 17 stopinj radi depresije, ki se širi od Skandinavije proti jugu in ki je v severni in srednji Nemčiji povzročila hude nevihte.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Danes vrnemo v zelo viharno vreme,

jutri pa je pričakovati ohlajenja s frontalno nevihto. Južne Alpe: Najprej še večinoma jasno in vroče, eventualne nevihte. Pričakovati je konec tople perioda.

Panevropa postaja realnost

Pariz, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor poročila »Petit Journal«, bo že v najbližjih dneh prišlo do privatnih sestankov med vsemi delegacijami v zadevi evropske gospodarske zveze, katerim bodo kmalu sledili oficijoznejši diplomatični sestanki in razgovori strokovnjakov, tako da se bo v najboljšem slučaju že leta 1930 mogel predložiti Društvu narodov tozadevni načrt.

Zeneva, 6. septembra. (AA.) Briand namerava tekom prihodnjega tedna sklicati konferenco predstavnikov evropskih držav, na kateri naj bi se razpravljalo o njegovem načrtu Združenih evropskih držav. Sodi se, da bo Briand zahteval, naj bi se sestavila komisija, ki bo proučila tozadevne njegove načrte. Ta komisija naj bi nato predložila svoje poročilo s konkretnimi predlogi Društvu narodov.

Rusko-kitajski spor

Moskva, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Litvinov demantira vesti, da namerava sovjetska vlada poslati v Zenevo delegacijo, ki bi zaprosila za posredovanje Društva narodov v rusko-kitajskem konfliktu. Litvinov je izjavil, da počasnost nankinske vlade pri odgovoru na zadnjo sovjetsko noto zbuja sum, da predlog Nankinga, vrniti vzhodnokitajsko železnico, ni resen, in da Nanking ali sam noče mirne rešitve spora, ali pa dela pod vplivom drugih, sovjetom nasprotnih držav. Več kot 2000 sovjetskih državljanzov je natlačenih v velikem kitajskem koncentracijskem taboru v najneugodnejših razmerah, nekateri pa so bili ustreljeni brez sodnega procesa.

Voditelj litovskih revolucionarjev aretiran

Kovno, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Aretacija litovskega voditelja tolpe Pleskaitisa in njegovih do zob oboroženih tovarišev v vzhodni Prusiji je v Litvi povzročila ogromno pozornost. Splošno se smatra, da so na nemškem ozemlju nameravali napad na Voldemarasov vlak, ko se je vračal domov iz Zeneve. Litovska vlada hoče doseči izročitev aretirancev, vendar je malo verjetno, da bi jih Nemčija izročila, ker gre za političen zločin.

No bombni atentat v Nemčiji

Lüneburg, 6. sept. (Tel. »Slov.«) Nocoj ob eni je pri glavnem vходу v vladno poslopje v Lüneburgu s silno detonacijo eksplodirala bomba, ki je napravila mnogo škode. Sila eksplozije je vrgla težke kose zidu 25 m daleč v nasproti stoječo hišo mestnega magistrata in jo poškodovala. Bomba je v vladnem poslopu prebila strop kleti in opustošila pisarno okrajnega odbora. Za atentatorji ni nobenega sledu. Peklenski stroj je bil sestavljen natančno tako, kakor pri drugih napadih in pri zadnjem napadu na zgradbo državnega zbora, tako da je smatrati za gotovo, da gre za natančno po načrtu organiziran komplot. V Lüneburgu se je že par dni govorilo, da bo kmalu zopet izvršen atentat. Večje število višjih uradnikov je dobilo anonimna grozilna pisma. Do sedaj je bilo razpisanih nagrad za izsleditev atentatorjev v vrednosti do 50.000 mark.

Boj med Angleži in Arabci

London, 6. septembra. (AA.) »Daily News« poročajo iz Jeruzalema, da je zadel oddelek angleške vojske na tolpo arabskih razbojnikov v bližini Nazareta. Tekom borbe je bilo ubitih 30 Arabcev, 1 angleški vojak pa je bil ranjen.

Tri nadstropja se podrla

Milan, 6. sept. (Tel. »Slov.«) V mestu se je za gledališčem »Scala« pripetila težka gradbena nesreča, pri kateri so bili trije delavci ubiti, pet pa je bilo težko ranjenih. Velebanka »Credito Marittimo« je zvišala svoje poslojje za tri nadstropja, ki so se sedaj podrla. Ni znano, ali niso morda pod razvalinami še nadaljnje žrtve.

Primorske vesti

Velik vodovodni projekt za celo Istro se začelja realizirati. Načrt je napravil inženir Veronesi. Izvedel se bo v petih etapah. Najprej se dvigne vode iz izvirkov pri Sv. Ivanu blizu Bužeta ter napravi umetno jezero, ki bo vsebovalo 5 milijonov kubičnih metrov vode. Na ta način se bo preskrbela z vodo zapadna Istra in sicer cone Koper, Pazin, Poreč in Pula. Pozneje se izvedejo načrti za istočno Istro ter se bo izrabilo Vransko jezero za preskrbo Cres in Lošinja z vodo. Prvi dve etapi zahtevata 92.008.175 + 65.972.107 lir. ves projekt pa 221.643.250 lir. S tem bi bil res storjen velik korak za dvig Istre, za asanacijo in melioracijo poluotoka ter povzdigo kmetijstva in živinoreje.

Velik fašistovski strankarski shod bo dne 14. septembra v Rimu v palači Venezia. Navzročijo bodo vsi načelniki in tajniki ter drugi funkcionarji italijanske fašistovske stranke, okoli 800 po številu. Na programu ni ničesar drugega kot govor duceja Mussolinija, nakar se bo shod brez vsake debate zaključil. Govor duceja stranke se z veliko napetostjo pričakuje, ker nihče niti malo ne sluti, kaj bo Mussolini, ki je eden najbolj diskretnih politikov na svetu, povedal. Bo pa gotovo nekaj posebnega. Po vsi Italiji se šušlja celo, da misli Mussolini stranko — razpustiti, ker da je postala nepotrebna, vendar to ni verjetno, saj vsa italijanska diktatura sloni na njej in bi se tisti hip razrušila, čim bi se fašistovska stranka razšla.

Veliko slovenskih učiteljev in učiteljic je zopet prestavljenih iz Julijske Benečije v Italijo. Menda ne bo zdaj skoro nobene slovenske učne moči več v Primorju.

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 7. septembra: Marko in tovariši, mučenci; Regina, devica mučenica.

Ob 70 letnici školiškega sedeža v Mariboru

Maribor, 6. septembra.

Sedemdeset let je poteklo dne 4. septembra, kar je bil vladika Slomšek ustoličen na novo stolico lavantinskih škofov v Mariboru. Baš na dan te obletnice se je prevzvišeni knezoškof dr. Andrej Karlin v spremstvu prelata dr. Kovačiča ter svojega tajnika msgr. Umeka podal k Sv. Andražu v Lavantinski dolini, da obišče grobove svojih prednikov, ki so nad 600 let tukaj stolovali. Dne 5. septembra je opravil Prevzvišeni v bivši stolnici sv. mašo za svoje prednike. Dasi je bil obisk nenapovedan in popolnoma nepričakovan, se je vendar zbralo v cerkvi precej ljudi. Po službi božji je domači župnik, g. Kaufmann, po rodu Čeh, z izbranim in v srce segajočim govorom v cerkvi pozdravil in imenu svetoandriške župnije Prevzvišenega kot naslednika Slomškovega, ki je pred 70 leti zapustil Sv. Andraž in ki živi med tamošnjim ljudstvom v najboljšem spominu. Ob zaključku je g. župnik izrekel željo, da bi Slomšek kmalu dosegel čast oltarja. Prevzvišeni se mu je na to za lep pozdrav iskreno zahvalil ter ponovil isto željo. Nekdanja stolnica pri Sv. Andražu je sedaj župna cerkev; bivšo školiško rezidenco pa imajo očetje jezuitje, pri katerih je bil Prevzvišeni s svojima spremljevalcema gost. Prijazno mesto Sv. Andraž napravila s svojo prekrasno okolico najlepši vtisek. Ni zastoj dejal Slomšek v svoji prvi pridigi v Mariboru: Zapustili smo grobove svojih očetov, zapustili dobro ljudstvo in lepo deželo... Včeraj se je Prevzvišeni zopet vrnil v Maribor. Naj bi 70 letnica premostitve školiškega sedeža lavantinskega pospešila delo za Slomškovo beatifikacijo. To je goreča želja lavantinskega vladike ter vseh lavantinskih vernikov.

Ljubljčan - dr. Friderik Pregl, nagrajen z Noblovo nagrado 60 letnik

Te dni praznuje v Gradcu svojo šestdesetletnico dvorni svetnik dr. Friderik Pregl, ki je bil kot drugi Avstrijec odlikovan za svoja znanstvena raziskovanja z Noblovo nagrado. To nagrado je v Avstriji dobil še dvorni svetnik dr. Wagner-Jauregg. Jubilar je rojen Ljubljčan, radi česar smatramo za svojo dolžnost, da se ga spominjamo tudi mi.

Kakor rečeno, je bil dr. Pregl rojen v Ljubljani. Vseučilišče je obiskoval v Gradcu, kjer je absolvirati tudi svojo privatno docenturo ter se končno etabliral kot izredni profesor za fiziološko kemijo. Nekaj časa je bil redni profesor v Inomostu, nakar se je zopet vrnil v Gradec, kjer predava od 1. 1913 medicinsko kemijo. Graško vseučilišče, alma mater Carola Francisca, je dalo že mnogo odličnih raziskovalcev, zdravnikov in izumiteljev, toda skoro noben ni dosegel v inozemstvu takega priznanja kakor dr. Pregl. Cela generacija kemikov je izšla iz njegove šole.

Dr. Pregl je odkril mikroanalizo, ni odkril samo razrešitev tega problema, marveč problem kot tak. Leta 1920 je to priznalo vseučilišče v Göttingenu s tem, da mu je podelilo častni doktorat z utemeljitvijo, da je našel metode mikroanalize ter jih z neumornim delom popolnoma izvršil in dokončal.

»Problem mikroanalize,« izjavlja dr. Pregl v nekem svojem pogovoru, »je sito, ki prepusti samo zmogljive, nezmogljive pa ne. V zaupanju na to sem mogel svoja dela izvrševati tako rekoč pri »odprtih vratih«. Nikomur nisem skrival svojega napredka pri teh izumih in v vseh letih raziskovanja mikroanalize sem si vzgojil tudi že učence, ki danes v tu- in inozemstvu analizirajo v polno zadovoljnost svojih šefov. Kar se tiče bi-

stva mojega izuma, tedaj naj navedem samo sledeče: Ko je v prvi polovici prejšnjega stoletja ustanovil Liebig analizo organskih substanc, to se pravi določevanje elementov v taistih, kakor ogljika, vodik, halogenov, žvepla itd., je moral tedaj radi sredstev, ki jih je imel na razpolago, pol, včasih celo kar cel gram substance, ki jo je preiskal v svrhu analize, kemično uničiti. Metode, ki jih je Liebig učil, so do tedaj, ko sem jaz prišel raziskovati, torej okoli 1. 1910, tako zelo napredovale, da so smatrali 0.15 do 0.20 grama za brez-pogojno potrebno množino za izvedbo korektnih analize. Pri svojih raziskovanjih žolčnih kislin sem našel telesce, ki sem si ga mogel pridobiti le v tako zelo majhnih množinah, da sem stal pred alternativo, da predelam ali cele tone prvotnega materiala v svrhu pridelave tega telesca ali pa da dosedanje metode analize preobrazim v tako zelo fine, da mi bodo že male množine prvotnega materiala zadostale za pridobivanje dotičnega telesca. Odločil sem se za poslednje. Prve, uspešne poskuse sem napravil še v graškem inštitutu za medicinsko kemijo, predno so me poklicali v Inomost. V Inomostu sem uspešno nadaljeval svoje poskuse in sem mogel že na zborovanju

Dve žrtvi severne triglavske stene

Mojstrana, 6. septembra.

Julijske Alpe in severna triglavska stena so zopet izvale v pogubo dvoje mladosti polnih oseb. Danes zjutraj se je tukaj raznesla vest, da sta se v severni triglavske steni smrtno ponesrečila dva odlična slovenska plezalca Herbert Brandt in Ernest Bračič iz Ljubljane. Podrobnosti o strašni nesreči še vedno niso znane, niti, kako je dejansko prišlo do nesreče, ker sta obe pričeli dogodka, Brandt in Bračič, postali obenem tudi žrtvi. Vest o nesreči pa je prišla v Ajažev dom v Vratih šele v torek pozno ponoči.

Brandt, poslovodja Standart Oil Compagny, in Bračič, absolvirani eksportni akademik, sta se odpravila iz Ljubljane na planine v soboto popoldne. Prenočila sta v Ajaževem domu. Bila sta oba dobro razpoložena in zlasti Brandt, eden naših najboljših turistov, je vedel mnogo povedati o svojih turah, ki jih je napravil po vzhodnih Alpah.

V nedeljo ob dveh zjutraj sta se odpravila na Severno steno. V Ajaževem domu ni hotel Brandt v šali niti plačati običajnega prispevka za reševalni fond, češ, njemu, tako dobremu turistu se ne more nič hudega pripetiti.

V Pragu sta srečala še znanega Jožeta Čopa, ki ju je vprašal, v kateri smeri nameravata plezati. Jože Čop je plezal sam v slovenski smeri. Brandt je rekel, da sam ne ve, kod bosta plezala. Imel je namreč določen načrt, pa ga ni hotel izdati: poiskati novo smer med nemško smerjo in smerjo pokojnega dr. Juga.

To srečanje Čopa z Brandtom in Bračičem je bilo zadnje, ki sta ga imela oba. Dasi sta oba pripovedovala, da se vrtna že v torek zvečer, vendar pa ju ni bilo ne tedaj, ne v sredo in ne v četrtek. Ker od obeh ni bilo glasu, so se odpravili v četrtek ljubljanski turisti Prevec, Hudnik, Breclj in Rožman na Gorenjsko, da poiščejo v steni izgubljenega tovariša. Pridružil se jim je tudi Jože Čop.

Medtem, ko se je ta ekspedicija odpravljala iz Mojstrane proti Vratom, je prišla v Ajažev dom že prva vest o smrtni nesreči. V četrtek je hotelo šest tirolskih turistov iz Kufsteina preplezati severno steno v nemški smeri. V megli in snegu pa so zgrosili pravo smer ter zašli na levo proti stenski »špicu«. V kaminu pod špico so se nenkrat zgrozili nad strašnim prizorom: med stenami kamina je bil zginečen Herbert Brandt; Ernest Bračič pa je ležal ob vhodu v kamin. Oba sta bila polna ran. Po legi obeh ponesrečencev bi se dalo sklepiti, da je Brandt plezal prvi, za njim pa Bračič, privezan na vrh. Bračič je najbrže kje omahnil in potegnil za seboj še Brandta, ki je prišel v zagovoz. Tirolci so bili nad strašnim prizorom tako pre-

naravoslovcev, ki se je vršilo 1. 1913 na Dunaju pod predsedstvom mojega rajnega učitelja Emila Fischerja, in izčrpnem eksperimentalnem predavanju ne le razjasniti rezultat svojega truda, marveč tudi, od prvega početka do konca, s tem predložiti analizo organske substance — šlo je tedaj za acetylit — da sem ob navzočnosti množstevnih zborovalcev s samo par miligrami omenjene substance mogel tako natančno določiti ne samo sestavine ogljika, vodik in dušika, marveč tudi molekularno težo, da so bile določene vrednote zelo oddaljene od navadne pomote meje. V pol ure sem torej dosegel rezultat, ki se sicer doseže po večdnevem računanju. Pri tem sem mogel za analizo potrebno množino substance znižati na dva do tri miligrame, včasih celo na en miligram. Radi te redukcije substance množine in radi nenavadno ostrih analiznih rezultatov se je bistveno izpremenil položaj problemov v organski kemiji, specialno v vprašanjih biokemije. Kajti tvarine, ki so bile prej popolnoma nedostopne, so zdaj lahko dostopne kemičnemu raziskovalcu. — Dr. Pregl je v zadnjem času le še izpopolnil svoja odkritja. In pričakovati je od njega še marsikatera znanstvena odkritja.

Dvorni svetnik dr. Pregl je navzlic svojim šestim križem še vedno mlad, morda tudi uspeh kemije. Može živi le znanosti. Je še neoženjen. Stanuje v majhnem stanovanju blizu univerze, kjer še ima edinega prijatelja — malega jazbecarja. Ne samo kot sinu Ljubljane, marveč tudi kot svetovnemu učenjaku mu želimo še mnogo let.

senečeni in prestrašeni, da niso hoteli nadaljevati poti kvišku na rob stene, temveč so raje tvegali plezanje navzdol do Vrat. Njihov vodja dr. Mihael Winschwentner je odvzel še obema ponesrečencema legitimacije in listnice, da ju izroči v Ajaževem domu.

Ob 9 zvečer so prišli utrujeni Tirolci srečno v Ajažev dom, kjer so sporočili tam se nahajajočim turistom vest o strašni nesreči. Na sliki in z besedami so tudi približno označili mesto, kjer se nahajata trupli obeh ponesrečencev.

V petek ob 3 zjutraj so se napotili iz Vrat pod vodstvom vodnika Hlebanje turista Guerra in Gostiša in gđna Pavla Jesihova v Severno steno, da bi prenesli trupli v dolino. Istočasno je krenila iz Mojstrane proti Vratom še ena ekspedicija pod vodstvom Jože Čopa, tretja ekspedicija pa je pod vodstvom vodnika Laha krenila čez Kot in mimo Staničeve koče na rob stene, da bo pomagala spravljati obe trupli preko robu stene. Pričakovati je, da bosta obe trupli prenešeni v dolino šele v soboto zvečer ali v nedeljo zjutraj.

Pokojni Herbert Brandt je bil 26 let star. Bil je sin tiskarskega faktorja g. Brandta, upravnika protestantske cerkvene občine. Ernest Bračič je sin g. F. Bračiča, bivšega direktorja Južne železnice. Oba sta bila vztrajna in navdušena plezalca, Brandt sam se je odlikoval pri mnogih reševalnih ekspedicijah, tako pri reševanju Kajzelja s Prisojnika in Vreča iz triglavske stene. Letošnji življenjski davek Juljskim Alpam je torej prav velik in beleži troje imen mladih ljudi: Habe, Brandt, Bračič.

Karambol kolesarja z avtomobilom

Kranj, 6. septembra.

Včeraj se je okoli četrte ure popoldne pripetila v bližini Podbrezj težka nesreča. Za podtaborško cerkev so ta dan vozili nove zvonove, zato se je odpeljalo mnogo fantov in deklet s kolesi in vozovi zvonovom naproti, katere so potem počakali v Kranju in jih lepo okitili s cvetjem. Z istim namenom se je proti Kranju odpeljal tudi Jože Jerala, toda doletela ga je na sotočju glavne ceste s stransko potjo, ki vodi v Podtabor, huda nesreča. Po glavni cesti je vozil z avtomobilom šofer kranjskega trgovca, Jerala pa je v precej hitrem tempu privozil s kolesom po stranski poti in se je nenkrat znašel pred avtomobilom, kateremu se ni mogel več umakniti. Zaletela sta se skupaj in kolesar je radi sunka padel s kolesa ter obležal. O nesreči je bila takoj nato obveščena

Revmafične bolečine
tudi Vaše življenje nevzdržno mučijo. Tu pomagajo **ASPIRIN-TABLET**
Vedno odstranijo bolečine, tako da Vam postane življenje veselo in vredno da se živi.
Zahtevajte samo originalni zavoj „Bayer“ z modro-belo-rdečo banderolo.

kranjska rešilna postaja, ki je nemudoma poslala na kraj nesreče rešilni avto. Ponesrečenca so pripeljali v Kranj, kjer mu je zdravnik dr. Bežek nudil prvo pomoč. Jerala je dobil radi sunka več težjih poškodb na glavi in roki. — Kakor trdijo, ne zadene avtomobilista nobena krivda pri nesreči, ker je vozil pravilno.

Okrajni načelniki v Ljubljani

Ljubljana, 6. septembra.

Ustanova »ubožnih očetov«, kot jih je poznala Ljubljana dolga leta, je postala zadnji čas v marsičem tako zastarela, da je bila nujno potrebna reforma. Do tega spoznanja je prišel tudi socialno politični odsek, ki je izdelal načrt o reformi.

Zavrglo se je predvsem staro načelo, da prejemajo reveži miloščino. Nasprotno se je postavilo kot podlago novega ubožnega skrbstva mestne občine načelo, da prejemajo reveži le svoje pravice v obliki malih podpor. Na podlagi tega načela se je tudi odpravil naslov »ubožnih očetov« ter se je uvedel naslov »okrajni načelniki«. Namesto dosedanjih »ubožnih očetov« bo odslej skrbelo za uboge 22 okrajnih načelnikov, ki bodo imeli torej ožje področje kot dosedanj, zato pa bodo mogli podrobneje spoznavati in pregledati vso bedo v svojem okraju.

Okrajne načelnike imenuje župan na predlog socialno političnega odseka. Socialni odsek pa je na seji v četrtek sestavil to-le listo okrajnih načelnikov in jo predložil g. županu v imenovanje:

Dosedanji Poljanski okraj se razdeli na dva dela. Za okrajna načelnika sta predlagana: Franc Ržman, hišni posestnik, Ambrožev trg, in Ivan Rožman, sodni nadoficijal, Poljanska cesta (Rdeča hiša).

Notranje mesto se razdeli na dva dela. Okrajna načelnika: Rudolf Strnad, višji davčni upravitelj v p., Mestni trg 19, in Josip Rebek, ključavničarski mojster, Cankarjevo nabrežje.

Šentjakobski okraj se razdeli na tri dele. Okrajni načelniki: Josip Olup, trgovec in hišni posestnik, Stari trg, Ivan Dachs, gostilničar in hišni posestnik, Florjanska ulica 35, ter Franc Barlič, sprevednik cestne železnice, Dolenjska cesta 52.

Trnovski okraj se razdeli na dva dela. Okrajna načelnika: za Krakovo Ignac Vehar, mizarski mojster, Gradaška ulica 12, za Trnovo

Jerzy Kossowski:

Štefan Zaljubnikar

Kapral Štefan Zaljubnikar, gorjanec zabiti, najhujši prepirač v 20. polku avstrijske pehote, pijanec in fantazist, je bil tistega dne nasekan, kakor še nikoli ne. Kaj bi tudi ne bil! Svojo vojaško čutarico je bil napolnil z rumom prav do zamaška. Za Božič jo je hranil in zdaj mu jo je nekdo ukradel! Koga le bi ne popadel bes!

Vse ga je mučilo, vsaka stvar ga je ujezila. Ni mu bilo po volji, da je dan dolg, ni mu bilo prav, da je vreme toplo, čeprav smo bili v decembru, ježil se je, da se ne more okopati, a vendar je krasna Piava tekla tik za nasipom, v katerem se je bil ugnezdil ves bataljon — kakor lastavice.

Hodil je od leve na desno, se zadiral nad ljudmi in jih suval, lazil je po kavarnah, češ da mora paziti na red, da bi morda kje zagledal svojo čutarico; a že se je zvečerilo, on pa še ni našel sledu za zločincem. Tat je moral biti pretkan, da ga Zaljubnikar ni mogel izslediti.

Pogledal je še do kaverne, kjer je imel sam ležišče. Tam je bila zbrana precejšnja družba tovarišev, ki niso vršili službe. Sedeli so na nizkih pričinah, zaviti v oblake tobačnega dima, in so potratno žgali dve sveči ter igrali na karte.

Zaljubnikar je vstopil, nizko sklonil svojo visoko kodrasto glavo, se vstopil za igralce in preko njihovih ram zrl na igro.

»Kaj boš povedal, kapral?« je znil nekdo.

»Nič.«

»Imaš svečo, kapral?«

»Imam.«

»Posodi nam, kar naša že ugaša.«

Dal jim je svečo, katero je imel shranjeno za desko v steni, poiskal harmoniko, ki je ležala v kotu na slami in široko razkoračen je začel igrati potih: pesemce, mazurke, valčke. In marše, polke, štajeriše... Zibal se je po taktu, udarjajoč z desno nogo ob trdo zemljo.

In kvartaci so počasi povesili roke in prenehali z igro. Poslušali so in zrl v trepetajoče sveče. Kako pa je tudi igral, igral ta bestija!

Nenadoma je Zaljubnikar prestal in odsekal na sredi melodije, da je zacvililo iz harmonike.

»A čutaro — kdo mi jo je sunil?« je naglo vrgel mednje vprašanje in jih prebadal z očmi vse po vrsti, dokler ni zazabil, da ima eden izmed njih čudno napete prsi. Takoj je vedel, da je izsledil tatu. Približal se mu je in s prsti narahlo potikal na vzbočenem mestu.

»Boš dal nazaj? Ti!«

»Hja, kapral,« je zamižal fant, kakor kura, kadar pije vodo, »hja, saj smo jo mislili skriti le kar tako, za šalo...«

»Jaz ti bom pokazal šalo. Sreča za te, da je noč svet večer.« Vzel je čutaro iz njegoveh rok, pogrozil z njo krivicu in jo spravil v žep. »Jaz ti bom pokazal, krasni na sveti večer!«

Na zadnje jo je le našel. Vsa togota, ki se je kuhala v njem od jutra, je minila naglo in se ni več vrnila. Pozabil je celo, da je bila razsaljena njegova kapralska čast. Popravil si je vojaško čepico nazaj na čelo, se usedel lagodno na zavoj konzerv in raztegnil harmoniko, kolikor se je dalo, da je zajela zrak z vsemi predali. Premikal je prste po tipkah, povesil glavo nad glasno harmoniko in igral:

»Ta lovski regiment nad Piavo stoji,

Talijanom sporoča, da se jih ne boji...«

Napetost je minila. Fantje so začeli pripovati, udarjajoč z nogami takt in so postajali vedno glasnejši. Razgrevali so se vedno bolj, pesmi pa so se kar sipale, podeč druga drugo. Peli so in peli, obrazi so jim postali rdeči in žile na čelu so se jim napele, mahali so z rokami in naznačevali takt rastočih zvokov harmonike. Kadar je melodija zrastle v bolesten, išoč zvok, so vsi široko zaveslali z rokami.

Prestali so hipoma, kajti Zaljubnikar, mojster nad mojstri, gorjanec zabiti, prepirljivec, pijanec in fantazist, je preložil harmoniko, da se mu je razpela čez prsi in trebuh kakor velikanski zeleno-rumeni prstan, potegnil topo čutarico iz žepa, vstal, se široko razkoračil in izpregovoril:

»Narod! Armada avstrijska! Gorjanci zgubljeni! Sveti večer je noč. Pijem na vaše in moje zdravje, če Bog da!«

Izpil je dobro polovico, da so se mu oči belo zasvetile. Nato jim je podal čutaro, da je šla od ust do ust. Bil je Zaljubnikar človek velikih gest, in ljubil je svoje kompanjone. Ko so jo izpraznili, se je našel še marsikak posestnik ruma in pričelo se je praznično pijanje.

Pred očmi so jim začelo skakati rdeče lise, plamene dveh mizerno svetlečih sveč so videli dvojno in trojno, iz možganov so izšli v oči, iz ušesa v uho so se pretakale nekakšne melodije, misli in besede.

Hrup je bil tolik, da so se tresli oboki kavarn, a vedno več se jih je nabiralo iz sednih kavarn in rogov.

Znočilo se je že popolnoma in visoko na nebu je vžrel mesec. Z laške strani ni padel noben strel. Praznovali so sveti večer.

Zaljubnikar, ki je nedeljeno gospodaril nad trumo, je iztegnil svojo veliko roko in je pretrgal tišino:

»Fantje, oremo na nasip. Pazite le, da na

boste izpostavljali svojih glav. Vse drugo vam povem o pravem času.« Šel je prvi, za njim je šla v gosjem redu cela truma. Prišel se je vzpenjati na nasip in se je usedel na vrhu, ne skrivajoč se.

»Lezite, fantje! Nieder!« je komandiral po nemško na ves glas. Ljudje so se tiho vlegli, a z laške strani se je začel glas mandoline in gitare.

A Štefan Zaljubnikar, kapral 20. avstrijskega pešpolka, muzik, fantazist, prepirljivec in pijanec je igral pesemce, mazurke in valčke. In polke, marše, štajeriše...

Z laške strani so se zaslišali bravo-klici. Po vsej črti je šlo silno ploskanje, da bi mogel kdo misliti, da streljajo strojne puške.

Par ljudi se je odrgalo od trume, poskočili so na nasip in pričeli plesati »dobre nega!« Piskajoči diskant je tožil:

»Rad bi plesal, če bi šlo,
zrasle noge so krivó,
pa jaz krive noge 'mam,
če poskočim, telebam
hu-ha-hejt!«

Spet so padali bravo-klici z laške strani. Zaljubnikar je vstal. Z umazano roko si je utrl pot s čela, vzdignil kvišku veliko glavo in pogledal v ogromno zlato ploskev mesece, ki se je rdela kot iz starega zlata, zavzdihnil tako glasno, kakor bi raztezal harmoniko, in je zaigral tako oložno, kakor bi to ne bil on, marveč nekdo drugi — sveto božično pesem...

In njegovi ljudje, ki so ležali na nasipu, z očmi, uprtimi v bleščeče valove Piave, podobne razlitemu srebru, so zapeli z njim vred.

Drhtela je pesem na valovih, zaganjala se na bregove nadrečnih nasipov, raztrtih od strelav, a pijani Zaljubnikar je igral in jokal kakor majhen otrok.

(Iz poljščine prevedel Fr. V.)

One 8. septembra v Rajhenburgu:

Proglasitev cerkve Lurške Marije za baziliko. — Blagoslovitev novih orgel. Proslava 20 letnice Orla in Prosvetnega društva. — Cerkven koncert pevskega društva »LJUBLJANA«.

Iz Ljubljane odhaja vlak ob 5 zj. Polovična vožnja dovoljena pod običajnimi pogoji.

Henrik Zierkelbah, faktor v p., Mala čolnarska ulica 9.

Kolizejski okraj se razdeli na štiri dele. Okrajni načelniki: Valentin Legat, hišni upravitelj, Gosposvetska cesta 13, Karel Urbančič, tajnik pošte direktorije, Gradišče 15, Leo Potočnik, mestni učitelj, Rimska cesta 9, in Rudolf Geyer, ključavničarski mojster in hišni posestnik, Vošnjakova ulica 10.

Sentpetrski okraj se razdeli v tri dele. Okrajni načelniki: Fran Lavtižar, šolski nadzornik v p., Marjanišče, Janko Nep. Jeglič, šolski ravnatelj v p., Ilirska ulica 27, in Janko Blagajne, strokovni učitelj, kolonija mestnih vil za topničarsko vojašnico 20.

Vodmat ostane nedeljen. Okrajni načelnik: Ivan Srebot, čevljarški mojster, Ravnikarjeva ulica 2.

Barje se razdeli v dva dela. Okrajna načelnika: Edvard Meze, posestnik, Črna vas 16, in Tit Grčar, šolski vodja, Lžanska cesta 110.

Spodnja Šiška se razdeli v tri dele. Okrajni načelniki: Rudolf Mlakar, trgovec, Černetova ulica 3, Jakob Kovač, železničar v p., Janševa ulica 1 (predsednik Vincencijeve konference za Šiško), in Josip Rajner, železniški uradnik, Janševa ulica 11.

Vsak okrajni načelnik si izbere v svojem delokrogu tri do pet pomočnikov in pomočnice, ki mu bodo pomagali pri vršitvi njegovih nalog. Okrajni načelniki morajo imeti v evidenci v svojem okraju vse socialno šibke sloje, skrbeti za tihe in skrite reveže, ki se ne upajo prositi, ali so pa tako zapušteni, da ne morejo, skrbeti za zapuščeno in zanemarjeno mladino, poročati o higijenskih razmerah otrok in njihovih rodbin v svojem okraju itd.

Okrajni načelniki sami ne bodo razdeljevali podpor kot svoječasno »ubožni očetje«, temveč dobivajo reveže in podporo že sedaj po pošti, kamor jih nakazuje mestni socialni urad na podlagi prijav okrajnih načelnikov in sklepov socialnega odseka in okrajnih načelnikov. Prva skupna seja se bo vršila v sredo 11. septembra v mestni posvetovalnici pod županovim predsedstvom.

Šolske vesti

★ Na meščanski šoli v Ribnici je začetek šolskega leta v ponedeljek 16. t. m. s sv. mašo ob 8. V. torek 17. t. m. začne redni pouk. Zamudniki od II. do VI. razreda, ki se še vedno niso vpisali, naj to store v četrtek 12. t. m. dopoldne v ravnateljevi pisarni. Tega dne sprejemamo tudi še novince (novinke).

★ Dijaški dom v Kočevju pozivlja svoje stare gojence, ki še mislijo priti, a se dosedaj niso priglasi, naj to storijo. Sprejemajo se tudi še novi gojenci od I. do VIII. razreda, dokler bo kaj prostora. Za pridne in manj premožne gojence je letos določenih 20 mest po znižanih cenah. Strokovno vodstvo bo skrbelo v zavodu za kar najboljšo vzgojo.

Druge vesti

★ Krekova mladina priredi dne 8. septembra na Homcu prosvetni tabor s sv. mašo in pridigo. Začetek službe božje ob 10. Po službi božji se vrši prosvetni tabor pred Društvenim domom.

★ Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej italijanski list »La Gazzetta del Mezzogiorno«, ki izhaja v Rimu, ker piše proti interesom naše države.

★ Redovnice sv. Križa zgrade v Subotici samostan. Redovnice sv. Križa iz Blata na Korčuli so se že dolgo bavile z mislijo, da bi zgradile kje v Bački samostan. V ta namen so zbirale darove, v kratkem pa bo njihova želja uresničena in spreminjena v dejstvo. Te dni je prišla v Subotico njihova prednica s Korčule in obiskala mestnega župana s prošnjo, naj jim gre mesto nekoliko na roko. Zemljišče že imajo, mestnim oblastem pa so tudi že izročile načrte za zgradbo samostana. Čim oblasti odobre te načrte, bodo redovnice pričele z gradbo. Sploščka bosta odprta dva otroška vrta in šola za učenje tujih jezikov ter klavirja, pozneje pa bo odprt tudi internat.

★ Utopljena so potegnili 6. septembra iz Save. Je to posestnik iz St. Lamberta Rudolf Baš. Bil je prejšnje čase jako dober gospodar, zadnja leta pa ga je premagal alkoholizem, pa je doživel žalosten konec v valovih Save.

★ Tatvina kolesa. V gostilni Bleiweiss na Izlakah se je v nedeljo popoldne mudil krolaj g. Franc Stoj. Tačas pa mu je nekdo ukradel novo kolo znamke »Perfecte«, vredno 1540 Din. Pod sedem ima kolo številko 276.142. Stoj je tatvino prijavil orožnikom. Ako bi kdo tako kolo ponujal na prodaj, naj ga vsak takoj javi orožnikom.

★ Morilec častnikov bo danes ustreljen. Dne 18. aprila je vojak Hasan Muftar ubil na straži pri vojaškem skladišču v Petrovaradinu dva administrativna častnika ter nekega ruskega begunca polkovnika. Muftar je po umoru pobegnil v ruškovske vitograde, kjer je bil aretiran in izročen vojaškemu sodišču v Novem Sadu. Zagovarjal se je s polno pijanostjo in dejal, da so ga tega dne njegovi tovariši stražarji opili z vinom, ki ga je pil prvič v svojem življenju. Dne 4. t. m. je bil Muftarju prečitan sodni sklep, da se kam izvrši, obenem pa mu je bilo sporočeno, da bo v soboto jutraj ustreljen. Citanje smrtno obsodbe in obvestilo o justifikaciji je poslušal Muftar popolnoma apatično ter je pripomnil, da se tedaj ni zavedal svojega groznega dejanja, ki ga je izvršil v stanju nepreračunljivosti.

★ Dober ribji lov v Dalmaciji. Te dni so pripeljali ribiči z otoka Veli Ist v Split velike množine tonin, ki so jih nalovili v vodah Velega Ista. Ribiči so skupaj nalovili 45 centov tonin. Del tega bogatega ribjega lova so prepeljali v Šibenik, drugo pa v Split, Trst, Zagreb, Benetke itd. Ribiči iz Bola

na otoku Braču so pripeljali v Split 12 centov tonin. Ribiči iz šibeniške okolice so se zanimali pri split-ski ribarnici, če bi mogli v Splitu prodati večje množine nalovljenih tonin. Tonine se prodajajo po zelo ugodnih cenah.

★ Aretirana lastnica pogorele knjigarne. Poročali smo včeraj o skrivnostnem požaru knjigarne Mamužić v Subotici. Na podlagi preiskave je policija aretirala lastnico, njeno hčer, enega pomočnika in enega vajenca ter jih takoj izročila državnemu pravdnstvu. Policija je izvršila aretacijo, ker sumi, da je bil požar podtaknjen. Razlogi za ta sum so: ker je bil to v kratkem času že drugi požar v tej knjigarni, ker je strokovnjaško ugotovljeno, da vsa knjigarna ni bila vredna več kot 400.000 Din, zavarovana pa je za 1.000.000 Din. V zadnjem času je prodajala knjige pod ceno. Nekemu Berlekoviću je bilo ponudeno v zadnjem času, da naj vstopi v knjigarno kot družabnik z deležem 200.000 Din in da se mu pozneje prepusti knjigarna. Lastnica knjigarne se je večkrat pritoževala, da knjigarna nikakor ne gre. Nazadnje je bilo še strokovnjaško ugotovljeno, da elektrika dobro funkcionira in da je izključeno, da bi cigareta povzročila požar. Lastnica knjigarne je tudi par ur pred požarom odpotovala iz Subotice, vrnila pa se je šele drugega dne po požaru.

★ Po enajstih letih eksplodirala bomba. V Krušedolu pri Novem Sadu je ostala v hiši kneta

Ilije Lisavca še izza vojne bomba. Te dni se je Ilijin sin Miroslav igral s to bombi, ki je eksplodirala in težko ranila sina in tudi očeta, ki je bil v bližini. Oba ranjena sta bila prepeljana v državno bolnišnico.

★ I. Majdič. Nasveti za hišo in dom. Ta knjiga je za vsako družino velikega pomena. Obsega namreč vse nasvete za najrazličnejše potrebe v gospodinjstvu in za vse panoge gospodarstva. Služila bo tako mestnim družinam, kakor gospodarjem na deželi. Koristila bo kmetovalcem, ker daje nasvete za poljedelska in gospodarska vprašanja. A tudi gospodinjam bo prav prišla, ker obravnava kuhinjska, zdravilna in druga gospodinjstva dela. Cena broširani knjigi je 20 Din, vezani pa 30 Din.

★ Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščaji, srbečici osvobodil naravna »Franz-Josef« grenčica telo vseh nabranih gnilobnih strupov. Ze stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

Jakopinova tolpa obsojena

Novo mesto, 6. sept.

Danes ob 8 zjutraj se je nadaljevala porotna obravnava proti Jakopinu in njegovim tovarišem. Celo dopoldne so govorili državni tožitelji, zagovorniki ter predsednik senata, ki je raztolmačil porotnikom pomen vseh 75 vprašanj, ki so bila stavljena porotnikom. Porotniki so se posvetovali polni dve uri in pol ter so morali v enem slučaju poklicati senat v posvetovalnico, da jim je nekatera vprašanja ponovno pojasnil in podrobno razložil. Nato so porotniki vsa vprašanja, razen dveh, soglasno potrdili. Dve vprašanji so porotniki potrdili soglasno, toda z omejitvijo, da znesek ni presegal 10.000 Din.

Na podlagi tega krivoreka je sodni senat objavil sledečo sodbo:

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo imajo drevi: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

○ Iskreno pozdravljeni! Sneli se je pripeljal v Ljubljano manjša skupina nemških katoliških častnikov pod vodstvom g. dr. Oto Fäberja, urednika Badische Zentrums-Presse-Korrespondenz iz Karlsruhe. Gostje si bodo danes ogledali Ljubljano, v nedeljo se popeljejo na Bled, nato posetijo Dalmacijo, kjer bodo nekaj časa ostali v Splitu in Dubrovniku, nato obiščejo še Cetinje, ostanejo par dni v Sarajevu in se nato odpeljejo čez Banjaluko v Zagreb. 26. t. m. zapuste Jugoslavijo. Dragim gostom in tovarišem naš iskreno dobrodošlico ter jim želimo, da bi odnesli iz naše domovine najlepše vtise.

○ Praznovanje rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Ljubljana je na zelo slovesen način proslavila rojstni dan Nj. Vis. kraljeviča Petra. Na predvečer rojstnega dne in na rojstni dan zjutraj je bilo oddanih z Gradu po 21 topovskih strelcov. Včeraj, ob 9 zjutraj se je vršila v stolnici pontifikalna sv. maša, katere so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti, konzularni zbor, rezervni častniki v uniformah in ostalo občinstvo. Pred cerkvijo je imela častno stražo četa vojakov s čeladami na glavi. Napovedana vojaška parada je odpadla. Raz javna poslopja so vihrale državne zastave.

○ Na Rakovniku že kar mrgoli romarjev, ki so prihiteli z dežele, da se udeležijo proslave bl. J. Bosca. Ta veliki čudodelnik in vzgojitelj mladine je imel v življenju ogromno privlačno silo na množice, zato pač ni čudno, da jo ima tudi zdaj, ko je povščen v nebeško slavo. — Veliko romarjev je dospelo zlasti iz Štajerske, iz Prekmurja in celo iz Medžimurja. Oba stola in procelje krasnega svetlišča so posejani z elektrinih žarnicami, pripravljenimi za nocojšnjo in jutrišnjo razsvetljavo.

○ Vsem, ki se nocoj udeležijo slovesnosti na Rakovniku, sporočamo, da bodo vozovi cestne železnice za povratek v mesto na razpolago tudi še čez običajno uro.

○ Spored slavnostne akademije Udruženja jugoslovanskih nar. železničarjev in brodarjev v Ljubljani: 1. Prolog, prednaša tovariš Mirko Kragelj; 2. I. Ocvirk: Kralj Matjaž, Sijajni sunašče, E. Adamič: Jezus je majhen. Izjava Nar. žel. glasb. društvo »Drava« iz Maribora pod vodstvom zborovodje G. A. Horvata; 3. Prochazka: Zvezde zarjajo, Ravniki: V razkošni sreči, Konjovič: Pod pendžirji. Poje A. Zivko iz Maribora, pri klavirju g. Svetel; 4. E. Adamič: Belokranjske svatovske, Mokranjac: Kozar. Izjava nar. žel. glasb. društvo »Sloga« iz Ljubljane pod vodstvom zborovodje G. H. Svetla; 5. Balatka: Bosanska, E. Adamič: Deklica postane vila, Hrepenenje ujetnika. Poje M. Premelj, pri klavirju H. Svetel; 6. M. Železnik: Kmetova molitev, Foerster: Večerni ave, Dev: Kvišku plava... Izjava Nar. žel. glasb. društvo »Drava« iz Maribora, zborovodja g. A. Horvat. Koncertna akademija se vrši danes v soboto, 7. t. m. ob 20 v Unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni in na večer koncerta od pol 8 dalje pred Unionsko dvorano.

○ Železničarski jubilej. »Zveza državnih nametencev za Slovenijo« vabi vse predstavnike včlanjenih organizacij in celokupno članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo jubilejnih proslav železničarjev (UJNZB), ki se vrše v soboto 7. in v nedeljo, 8. t. m.

○ Posebni vlak Ljubljana—Bled v nedeljo, dne 8. septembra 1929. Z ozirom na močno frekvenco vozil v nedeljo, dne 8. septembra t. l. ob ugodnem vremenu od Ljubljane glav. kol. do Jesenic, odnosno Bleda—Jezera poseben vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5.30 in prihodom na Bled—Jezero ob 7.56. V nasprotni smeri vozi poseben vlak z Bleda—Jezera ob 18 in prihaja v Ljubljano glav. kol. ob 20.18.

○ Za cerkev v Hrastniku je po pom. škofu dr. Rožmanu daroval »neimenovane« iz Ljubljane 500 Din. Bog povrni!

○ Tramvaj je podrl. Na Dunajski cesti je včeraj ob 9 zjutraj podrl tramvaj na tla 17 letno kontoristinja Zoro Čufer. Čuferjeva je dobila lažje poškodbe po rokah in nogah. Rešilni voz jo je pre-

Obsodijo se:

Nace Jakopin na 16 let, Franc Kolenc na 18 let, Mali Martin na 12 let, Mali Avgust na 11 let, Janez Vrhovšek pa na 18 mesecev težke ječe.

Kazen je vsem obtožencem poostrena s postom, temnico in trdim ležiščem po večkrat na leto, zlasti pa ob dnevih, ob katerih so vršili svoja vlomilska dejanja.

Jakopin in Kolenc se poleg tega obsojata tudi na prisilno delavnico po izdržani kazni.

Obtoženci so kazni z ravnodušjem sprejeli na znanje, Jakopin in Kolenc sta celo z nasmehom poslušala sodbo. Le Mali Avgust je bridko zajokal, ko je slišal, da bo moral za svoje grehe sedeti dolgih 11 let.

Razprava je bila končana ob 16.15 ter je s tem to porotno zasedanje v Novem mestu zaključeno.

Krojati, ako želite imeti dober in močan, deron kroj (krojne akademije A. Darroux, Paris), obiščite Večerni prikoljevalni tečaj od 7—9 zv., ki prične 9. sept. t. l. — Sužnik, Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

peljal v bolnišnico, kjer so ji rane izprali, desinficirali in obvezali, nato pa so jo odpustili.

○ Top se je razpočil. Ob priliki praznovanja rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra je na predvečer slovesnosti oddalo vojaštvo z Gradi 21 strelcov. Stari top, s katerim so streljali, se je preveč razgrel, ponoči pa ohladil. Ko so zjutraj hoteli vojakji zopet streljati, se je top že pri prvem strelju razletel. Kos topovske cevi je celo padel na streho hiše št. 12 na Mestnem trgu in jo predrl. Človeških žrtev k sreči ni bilo.

Maribor

○ Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra smo obhajali tudi v Mariboru nadvse slovesno. Raz posloj drž. uradov so vihrale državne in narodne zastave. V stolnici se je vršila ob 10 slovesna služba božja, ki jo je daroval stolni prošt dr. Martin Matek. Navzoči so bili med drugim dvorni svetnik dr. Stare v zastopstvu velikega župana, oblastni komisar dr. Leskovar, mestni poveljnik generalštab. general Stanislavjevič, mestni župan dr. Juvan, okrajni glavar dr. Ipavc, dr. Vrežar kot zastopnik okrajnega poglavarja za Maribor, desni breg ter drugi odlični predstavniki civilnih ter vojaških oblastev. Pred stolnico je bila razvrščena častna četa 45. pp. z godbo na čelu. Po službi božji so zastopniki posameznih društev in korporacij izročili v vpisni knjigi na velikem županstvu častitke in izraze udanosti do visokega kraljevskega doma. Običajna parada je izostala. Zvečer pa so priredili častniki tukajšnje garnizije v veliki unionski dvorani plesni večer, ki je odlično uspel in ki so se ga v obilnem številu udeležili predstavniki državnih in samoupravnih oblastev ter drugo občinstvo.

○ Meščanom! Te dni se vršita v Mariboru vsedržavna strelska tekma in kongres Jugoslovanske gozdarske zveze, katerih prireditelj se udeležijo številni gostje iz cele države. Da damo tudi na zunanji izrazu bratske ljubezni in gostoljubnosti, pozivljamo občinstvo, da okraši svoje hiše z državnimi in narodnimi zastavami. — Mestni župan dr. Juvan.

○ Gostje... Tekom včerajšnjega dne so prišli v Maribor številni gostje, strelci in tekmovalci iz raznih delov naše države, največ iz Srbije. Tekom današnjega dne pa se pripeljejo v Maribor udeleženci kongresa jugoslov. gozdarske zveze, ki se vrši jutri ob 10 v veliki unionski dvorani. Gostje bo sprejemal na kolodvoru poseben odbor, ki vrši pri vlakih permanentno službo. Dragim gostom, ki so prihiteli te dni v obravsko prestolico, ključemo iskren: dobrodošli, združen z željo, da bi se počutili med nami kakor rodni bratje in da bi odnesli iz našega mesta kar najlepše vtise. Pozdravljeni!

○ V oblastno službo se sprejmejo v pogodbeni lastnosti inž. Alfonz Vales iz Maribora ter tehnika Tone Černe iz Ljubljane in Stanko Hiti iz Maribora.

○ Carinski dohodki pri tukajšnji carini izkazujejo v toku meseca avgusta na uvozu 11 milijonov 999.314.55, na izvozu pa 38.920.75, skupaj 12 milijonov 038.235.30 Din.

○ Program parkovske koncerta za jutri: Bajc — Zrinjsko Frankopanka; Wagner — Uvertura k operi »Polonija«; Beethoven — Simfonija I.; Balfe — Dueti iz opere »Ciganka«; Dominis — Jugoslovanski motivi; Svoboda — Kapetan.

○ Smrtina kosa. Preminula je po kratki in mučni bolezni v 53. letu svoje starosti Jožefa Mikuš. 27 let je služila v rodbini pok. dvornega svetnika Jos. Pona, znanega borca za pravice našega pri-

Konvikt bl. Krizina v Zagrebu

najmoderneje urejen, sprejme na stanovanje in oskrbo akademike vseh fakultet. Prospekte pošilja prof. dr. Ivan Hulenid — Zagreb — Martičeva 7

morskega ljudstva v dunajskem parlamentu. Bila je družini zvesta in vdana, verna in polna narodne zavesti.

Mariborska porota. Naknadno sta se poleg že objavljenih razpisala še sledeča slučaja: dne 19. sept. proti Julijani Perk radi umora ter Mariji Ciglar radi detomora.

○ Velika invalidska tombola se vrši, kakor smo že poročali, jutri ob pol 15 na Trgu Svobode. Glavni dobitek so razstavljeni v izložbah trgovine pohištva g. K. Preis v Gosposki ulici. Karte se dobijo v vseh tobakarnih trafikah po 3 Din. Danes in jutri se bodo prodajale karte pri mizicah, ki se bodo postavile na trgih.

○ 10 letnico obstoja obhaja jutri orlovska družina v Konjicah. Proslava je združena z izročitvijo častne diplome ustanovitelju mil. g. arhidijaku Fr. Tovorniku. Prijatelje orlovstva v Mariboru vabimo, da se te proslave udeležijo v čim lepšem številu. Sodeluje godba Kat. omladine. Odhod s popoldanskim vlakom ali pa jutri z jutranjim.

○ Brez sledu... Ze 18. avgusta se je podal 23 letni Bogdan Dekleva, namešteneec pri mestnem elektriškem podjetju, na Kamniške planine in triglavsko pogorje. V četrtek bi bil moral nastopiti po preteklem dopustu svojo službo, a se ni vrnil domov. Dekleva je visoke in sloke postave, plavalca ter ima na sebi športne hlače z volnenosivimi dokolenkami, rumen platen jopič, zeleno, oz. sivozeleno srajco in takozvane »gojzerce«. Ker obstoja domneva, da je zašel ali da se mu je pripetila kakšna neprimika, se naproša občinstvo, da pošlje tozadevne informacije očetu Ivanu Deklevi, Maribor, Strossmayerjeva 10.

○ Priključitev mariborskih telefonskih naročnikov na avtomatsko centralo. V četrtek ob 19 se je pričelo priključevanje v navzočnosti upravnika pošte I. Ingoliča, inž. Kolariča, šefa tehn. oddelka oblastne uprave v Ljubljani, ing. Eržena, šefa ljubljanske avtomatske centrale, g. Vračka, šefa tukajšnjega tehniškega oddelka, zastopnikov časopisa ter drugih povabljenih gostov. Priključevanje je trajalo točno pol ure; odličnost montaže se je takoj pokazala ob prvih pozivnih zvokih — jedva 20 napak pri stotinah abonentov. In še te napake so se v trenutku eliminirale. To je bilo najboljšje izpričevalo nadmonterju Ewertu in njegovemu pomočniku Heeseju od znane berlinske tvrdke Sjemens in Halske, obenem pa tudi našemu tukajšnjemu tehničnemu osobju. Omeniti moramo namreč, da je po sklenjenem dogovoru bila dolžnost omenjene tvrdke, montirati samo obe centrali (krajevno ter medkrajevno), dočim je vsa montažna dela pri takozvanem »deliccu« izvršilo z vzorno natančnostjo naše domače tehniško osobje, ki je izvršilo tudi priključevanje ter vsa odstranitvena dela, ki se tičejo stare centrale. Samoposebi je tudi umevno, da so se neizbežni ter nenasični firbi morali s krčevito nadležnostjo oglašati ravno v času priključevanja in v tolikem številu, da jih je osobje centrale jedva utegnulo odklanjati za čas po izvršeni priključitvi. Priključitev je izvedena malodane pri vseh abonentih ter se bo izvršila v najkrajšem času za tiste številke, ki še niso priključene. Po izvršeni priključitvi pa so imele telefonske »furijs« nekaj poslovnih večer, ki pa ne znači slovesa od službe, ampak samo slovo od stare centrale ter prehod v novo življenje mariborskega telefonskega žitja in bitja. Brez telefonskih »furijs« pa tudi odslej ne pojde. Za Maribor pa je telef. avtomatska centrala izredno velika pridobitev, ki smo je postali deležni po dvoletnem čakanju. Saj so se morala montažna dela radi pomanjkanja aparatov prekiniti za celo leto. Ob velikem dovršenem delu pa gre priznanje in zahvala vsem tistim osebam in žiniteljem, ki so s svojo iniciativo ter posredovanjem pripomogli, da se je uresničila davna želja tukajšnjih gospodarstvenikov in abonentov sploh, ki bodo sedaj tudi v slučaju istočasnega večstvarnega pozivanja lahko prišli na svoj račun. Svečana otvoritev avtomatske telefonske centrale pa se vrši jutri ob 10 na glavni pošti.

○ Na delovnem trgu. Takoj dobi delo preko tukajšnje Borze dela: 5 čevljarjev, 6 kovačev in 10 delavcev za gradnjo ceste.

Celje

○ Proslava rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Ob priliki včerajšnjega rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra si je vse mesto nadelo praznični okras. Raz vse hiše so zaplapolale državne in narodne zastave, raz palačo Mestne hranilnice pa okusno izdelana zastava v celjskih barvah (modro-rumeno) z vžitim mestnim grbom. Ob 9 dopoldne se je vršila v mestni župni cerkvi zahvalna služba božja, ki jo je opravil mil. g. opat celjski in ki so ji prisostvovali okrajni načelnik, komandant mesta, predstavniki vseh drugih uradov ter številni aktivni in rezervni častniki. Zahvalna služba božja se je vršila tudi v pravoslavni kapeli in evangelijski cerkvi.

○ Celjski orlovski odsek ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 15. t. m. ob 9 dopoldne v Orlovskem domu. Članstvo in starešinstvo je vabljeno, da se občnega zbora organizacije, ki je zlasti zadnje mesece tako razveseljivo porastla, polnoštevilno udeležijo.

○ Vpisovanje gojencev v šolo Glasbene matice v Celju se je že pričelo in traja še do 16. t. m. Ta dan se ob 2 popoldne zberejo v matičnih prostorih vsi gojenci radi dogovora o učnih urah. Gojenci iz okolice se lahko prijavijo tudi pismeno. Redni pouk se prične s 16. septembrom. — Redni letni občni zbor Glasbene matice se vrši dne 21. t. m. ob 20 v matičnih prostorih.

○ Poroka. Danes se poroči v romarski cerkvi v Petrovčah g. Vinko Prelog, tajnik Ljudske posojilnice v Celju, z gđ. Marico Štepančič, magistratno uradnico v Celju in hčerko ugledne rodbine viš. dež. sod. svet. dr. Hinka Štepančiča. Mladoporočencema iskreno čestitamo!

Hmeljarsko-trgovsko razsodišče. V slučajih sporov med hmeljarjem in kupcem pri sklepanju kupoprodajnih pogodb je doslej bila običajno potrebna intervencija rednega sodišča, če je hotela oškodovana stranka priti do svojih pravic. Sedaj pa se je ustanovilo posebno razsodišče, ki ga tvori po pet hmeljarjev-producentov iz vrst Hmeljarskega društva za Slovenijo in po pet trgovcev iz vrst pri okrajnem gremiju trgovcev v Celju včlanjenih Združenih savinskih hmeljskih trgovcev in komisionarjev. To sodišče bo po potrebi in na zahtevo ene izmed pogodbenih strank razsojalo v vseh slučajih sporov med producentom in kupcem ter bo sklep tega razsodišča pravomočen, tako da proti njemu ne bo nobenega pravnega leka. V razsodišče so imenovani: Četina Andrej, Dobrtešav pri Sv. Petru v Sav. dolini, inž. Janko Dolinar, Celje, Ocvirk Matevž, Ojstriška vas pri Sv. Juriju ob Taboru, Šušterič Ernest, Zalec, Zagoričnik Vinko, Podvin pri Polzeli, Josip Pauer, Braslovce, Maks Cukala, Sv. Jurij ob Taboru, Franc Oset star., Sv. Peter v Sav. dolini, Anton Vodenik, Petrovče, Jožef Vook, Zalec.

„SALONIT“
cementno azbestni škrlil
je najboljši material za pokrivanje zgradb

Avto ga je podrl. Mizar Josip L. iz Šoštaja je prošil petek korakal po Kr. Petra cesti. Za njim je privozil ljubljanski šofer Stefan P. z osebnim vozom. Tik pred avtom je mizar Josip mislil prekorati cesto, a bil je preneroden in avto je zadel vanj, pa ga podrl. Josip je dobil razne poškodbe po telesu, n. pr. si je izpahnil desno roko, ki mu jo je moral zdravnik zopet uravnati. Da ga križ boli in hrbet, toži. Tudi drugi težko. Na policiji so mu rekli, naj gre k zdravniku, a ni šel. Raje je je zavlil k »Belemu volu«. Šele okrožni zdravnik v Šoštanju ga je dobil v roke in ugotovil poškodbe.

Tatvina. V noči od 3. na 4. septembra je obiskal stanovanje Amalije Lang na Ljubljanski cesti neznani zlikovec in ji odnesel 110 Din gotovine, par nizkih ženskih čevljev, zrcalce, glavnik, škarje in hlebec surovega masla. Nepridiprav je zlezel v stanovanje skozi okno z vrta in ukradene stvari našel v predsobi in kuhinji.

Dopisi

RAJHENBURG

Na cerkvenem koncertu v nedeljo 8. sept. pop. igra g. stolni kapelnik Premrl tri točke in sicer: 1. Bach: Preludij v D-duru; 2. Boelman: Molitev k naši ljubi Gospe in 3. Canestrari: Allegro festoso. Orjaški instrument c. rokov priznane mojstra bo očaral poslušavce. Poleg celotnega zbora »Ljubljane« nastopi na koncertu tudi operni tenorist g. Gostič. Vse ljubitelje lepe glasbe opozarjamo na ta koncert.

Vič

Kino društveni dom. Danes zvečer ob 8 in jutri, v nedeljo ob 8 zvečer film »Tim i Tom detektiv«. Nedeljska popoldanska predstava, ki se vrši običajno ob 4, odpade v slučaju, če se bo vršila tombola Opleševalnega društva v Rožni dolini. Z otvoritveno predstavo so bili obiskovalci izredno zadovoljni ter je kino-odbor za to sezono zaključil samo prvostanske filme, naka opozarjamo tudi vse tiste, kateri se kino predstav dosedaj niso udeleževali.

Občni zbor. Redni občni zbor Prosvetnega društva se vrši v petek, dne 20. septembra ob 8 zvečer v dvorani. Vse predloge in event. kandidatne liste je predložiti vsaj tri dni pred občnim zborom tajniku društva.

Tramvaj. V ponedeljek, dne 9. septembra ob 9 zjutraj sestanek, odhod in pregled terena viške tramvajске proge. Vsi zainteresirani se vabijo. Sestanek ob 9 v palači velikega župana na Bleiweisovi cesti.

Davek na dohodek od industrijskih obratov in obrtnih podjetij je na vpogled v občinskem uradu med uradnimi urami do 24. septembra. Dne 26. septembra je na davčnem uradu tozadevna razprava.

Novo mesto

Orlovska prireditve. Jutri se vrši ob priliki 15letnice obisto orlovskega odseka v Šmihelu ki leži ob bližnji poti, katera vodi iz Šmihela v Novo mesto. Nastopijo člani in članice s prostimi vajami, mladence, mladi in novomeška praporna vrsta na orodju. Upamo, da bodo vsi prijatelji orlovstva v Novem mestu ta dan pohiteli na prireditve, s katere bodo sigurno z zadovoljstvom odhajali.

SMIHEL PRI ŽUŽEMBERKU

V nedeljo, dne 1. septembra se je vršila tu lepa slovesnost blagoslovitve nove motorne brizgane. Takoj nato je bila prva poskusna vaja in se je izkazalo, da bo ta brizgala, ki je prva v gornji krški dolini, lahko zabranila, da se marsikatera vas ne bo spremenila v kup pepela. Vsem botrom za velikodušne darove, kakor tudi Žužemberaki orlovski godbi, ki je brezplačno svirala pri blagoslovu in vrtni veselici, se društvo tem potom iskreno zahvaljuje. — Odbor gas. društva.

Trbovlje

Nova trgovina. G. Ivo Tauzel je odprl trgovino barv, čopičev in materiala, ki spada v slikarsko, pleskarsko in enako delo. Trgovina je te vrste edina v Trbovljah.

Esperanto. Ze dalje časa so se želeli trboveljski esperantisti natanko podučiti o tem mednarodnem jeziku. Želji se je ugodilo in sedaj bo hodil vsako nedeljo popoldne od 1. do 3. ure podučevati predsednik celjskega kluba esperantistov. Kdor ima veselje, se lahko bo nedeljah javi vodenski šoli, kjer se poduk vrši.

Ze lepaki in originalni letak »Pogovor« pove, da imajo tržki gasilci jutri v nedeljo 8. sept. 1. kmečko trgatve na svojem prostoru. Tekma harmonikarjev, viničarji, licitacija Martinovih gosk, itd. nas spodbujajo, da se udeležimo in par ure med našimi pridnimi in agilnimi gasilci preživimo in jih podpremo, ker vemo, da si hočejo v prihodnje zopet nabaviti najmodernejšo opremo in nas zopet preveniti.

Slovenska Krajina

Na cesti omagala. Sirota Pesner iz Črnejave je šla v sredo popoldne po cesti proti M. Soboti. V naročju je imela komaj nekaj dni starega otročka. Naenkrat ji je postalo slabo. Omahnila je v občestni jarek in je tam obležala. Na dobro srečo je kmalu nato šel mimo z vozom nek kmet, ki je nesrečnico naložil in peljal v M. Soboto k zdravniku.

Otroci povzročili požar. V torek popoldne se je v Kupčini valil proti nebu črn oblak dima. Gorelo je pri posestniku Nemcu. Požar so povzročili otroci, ki so se neopaženo igrali z vžgalicami. Da ni prišlo do večje katastrofe, se je zahvaliti zlasti gasilcem iz Radgone, ki so bili vkljub veliki oddaljenosti takoj na licu požara.

Nagla smrt starca. Preminul je te dni v Gornji poselniku Franc Zalig, ki je že zdavnaj prekoratil 80 leto. Dasi je bil star, je prišla smrt vendar nepričakovano. Prijel ga je krč in čez kako pol ure je izdihnil.

Ljubljansko gledališče

Sobota, 7. septembra: Ob pol 20 CAVALLERIA RUSTICANA. GLUMACI. Gostuje tenorist Karavita. Operno gledališče. Lanski premijerski abonma.

Ob 20 ZUPAN STILMONDSKI. Dramsko gledališče. Ljudska predstava pri značajnih cenah.

Nedelja, 8. septembra: Ob pol 20 PRI TREH MLADENKAH, opereta. Operno gledališče. Ljudska predstava pri značajnih cenah.

Ob 20 KROG S KREDO. Dramsko gledališče. Ljudska predstava pri značajnih cenah.

Prireditve in društvene vesti

Novoustanovljeni tamburaški zbor na Vranem prirediti v soboto, dne 7. t. m. ob 20 zvečer in v nedeljo 8. t. m. ob 15 popoldne v hotelu »Slovan« narodno igro »Domen« s petjem v 5 dejanjih. Cisti dobicek je namenjen za nabavo novih tamburic ter različnih potrebščin.

Cerkveni vestnik

PROSLAVA BL. JANEŽA BOSCA NA RAKOVNIKU

DANES ob 9 povetitev oltarja bl. Jan. Bosca po presvetlem škofu dr. Greg. Rožmanu. Pontifikalna sv. maša. — Ob pol 6 slavnostna akademija pri lurski votlini. Procesija z relikvijo bl. J. Bosca in s svečkami. Ob pol 8 govor stolnega kanonika dr. Mihaela Opeke. Slovensen blagoslov in razsvetljava svetišča. Ponoči od 11 do 12 molitvena ura s pridigo.

JUTRI ob 3 sv. obhajilo. Ob 4 prva sv. maša. Ob 5 sv. maša pred Najsv. in govor. (Ravnatelj dr. Franc Volčič). Ob pol 10 govor prevzvišenega škofa dr. Ivana Tomašiča. Pontifikalna sv. maša s orkestrom. Shod salez. sotrudništva pri lurski votlini. Ob pol 4 govori v svetišču prevzvišeni škof dr. Gregor Rožman, na dvo-rišču pa salezijanec Josip Meze. Nato procesija z Najsvetejšim in s kipom bl. Janeza Bosca. Zvečer razsvetljava svetišča in koncert.

Kdor obišče danes in jutri svetišče Marije Pom. na Rakovniku, kjer se opravlja slovesna tridnevna na č. bl. J. Bosca, in tam moli nekaj časa po namenu sv. očeta, zadobi popolni odpustek pod navadnimi pogoji, ki se da nakloniti tudi dušam v vica. — Sv. spoved in sv. obhajilo lahko opravi drugje. (Secr. S. Rit. Congr. 22. Maji 1929).

Križanska moška kongregacija se v nedeljo popoldne udeležil don Boskove slovesnosti na Rakovniku, vsled česar odpade popoldanski družbeni shod v Križankah. Zjutraj družbeno duhovno opravilo ob navadni uri.

Turistika

Orožnova koč pod Črno prstjo se zatvori v ponedeljek, dne 9. t. m. in ostane čez zimo zaprta. Malnerjeva koč pod Črno prstjo ostane do nadalj-nega oskrbovana.

Sport

CONCORDIA, ZAGREB : ASK PRIMORJE.

Jutri, v nedeljo, ob 16.45 na igrišču ASK Primorje.

Jutri nastopi v Ljubljani po daljšem presledku eden najboljših (če že ne najboljši) zagrebških klubov s svojim kompletnim prvim moštvom. Concordia smatrajo za klub, ki spada po kvaliteti, zmoglosti, urejenosti med prve in vodilne klube v državi. Ta sloves si je znala Concordia pridobiti v neshetih mednarodnih in težkih domačih tekmah. Zavidna je bila njena neoporečna zmaga nad avstrijskim prvakom, t. j. nad profesionalnim klubom dunajsko Admirio in to na dunajskih tleh. Zadnja izvrstna rezultata, ki ju je dosegla Concordia v Zagrebu, sta bila zmagi v prvenstvenih tekmah nad Gradjanskim in Haškom.

Tekma se bo odigrala ob vsakem vremenu in sicer na igrišču ASK Primorja, Dunajska cesta, ob 16.45. Ob 15.15 predtekma med zunanji kluba Svoboda iz Maribora in Zoro iz Hrastnika. Zagrebška Concordia dospe v Ljubljano jutri, v nedeljo, ob 8.20 z brzim vlakom.

RAZNE SPORTNE VESTI

Na proslavi Z. N. P. je prišlo med drugim tudi do že večkrat sprovede zahtevne posameznih podvez po večji avtonomiji. Zastopniki zagrebške, belgrajske in splitske podvezve so konkretno predlagali v zadevah verifikacije igralcev in tekem, razdelitev klubov v razrede, kaznovanje igralcev in klubov, oprostitve raznih kazni in radi sodniškega vprašanja, popolno neodvisnost od J.N.S. Tako da so podvezve v teh vprašanjih popolnoma neodvisne in da so edina instanca za reševanje teh vprašanj. Ker so ta vprašanja zelo važna, se je sklenilo sklicati na 29. septembra v Zagrebu nekako predkonferenco zastopnikov podvez.

V nedeljo se tekme za državno prvenstvo nadaljujejo. Srečajo se v Belgradu Gradjanski-Jugoslavija pod vodstvom sodnika Nedoklana iz Splita. V Zagrebu se pa srečata Haški-Hajduk. To tekmo bo vodil inozemski sodnik, najbrže Braun ali pa Göbel.

Letošnja II. gorska hitrostna in ocenjevalna vožnja na Trojane, ki se vrši pod pokroviteljstvom Avtokluba kraljevine SHS, bo po vsem pričakovanju ostra borba. Pri tej priliki se bo skušalo pobiti lanskoletni hitrostni rekord, ki je znašal na 9.2 km dolgi progi 6 minut 56 in eno petino sekunde. V ta namen so se prijavili odličnejši in priznani dirkači naše države. Prireditelji so poskrbeli, da bo poset dirkališča omogočen z ugodnimi avtobusnimi zvezami vsem zainteresentom iz Ljubljane in Celja.

Teniško prvenstvo Jugoslavije. Dragoceno darilo Nj. Vel. kralja si je osvojil Bela Kehrling (Ogrska) z zmago nad Čehom Malečkom. S tem je postal prvak Jugoslavije v skupini »gospodje posameznice«. Damsko prvenstvo »poedince« si je osvojila gospa Baumgarten (Ogrska) pred gospo Bokor (Jugoslavija). Prvenstvo Hrvatske poedince ima zopet Schäfer, ki je premagal po ogorčeni toda lepi igri starega rivala Friedricha. Prvenstvo Jugoslavije v dvojbi gospodov ima par Maleček-Sada (Češka) z zmago nad Kehrling (Ogrska) - Aydinem (Grška). Damsko dvojbo prvenstvo ima par Würth-Bokor (Jugoslavija). Tega mednarodnega turnirja so se udeležili najboljši teniški igralci iz Češke, Ogrske, Grške, nekateri italijanski igralci in zagrebški reprezentanti. Na veliki mednarodni turnir, ki se vrši v Budimpešti, so odpotovali kot reprezentanti Jugoslavije gospodje Schäfer in Balas in gospa Bokor.

SPORT V FRANCJIJI.

V zadnjem času se je sport v Franciji zares ogromno razširil. V prvi vrsti pač zato, ker ga uvrstili v službo mladinske vojaške priprave. V Franciji je sedaj 8721 društev, ki sistematično vršijo gojitve telesnih vaj oziroma vojaško mladinsko pripravo. Zato si tudi lahko razlagamo pripravljenost francoske vlade za ustanovitev francoskega sportnega ministrstva, ki dobi za sportne namene skoraj neizčrpne virov. Veliko za razmah sporta so napravili tudi veliki sportniki Carpenter, Rigoutot, Taxis i. dr., kojih zgled je potegnil cele armade mladega naroda za seboj.

O MEDNARODNEM HOCKEYU.

Prihajajoča nova hokejska sezija se na mednarodnem polju že javlja. Na koncu leta se vrši kot največja hokejska svetovna prireditve Mednarodni turnir v Barceloni, za katero je prišlo do sedaj že deset držav udeležbo svojih reprezentacijskih moštev. Nista se še prijavili Nemčija in Anglija; pa se bosta skoraj gotovo, ker velja ta turnir tako rekoč kot merilo pri določitvi najmočnejšega hokejskega naroda Evrope.

Neugodnejši so pač izgledi za prireditve olimpijskega hokejskega turnirja v Los Angeles. Sicer je mednarodna zveza hokeja v svoji zadnji seji v Parizu ugotovila potrebo za nadaljnjo vršitev teh turnirjev, vendar dvomijo, da bi se tak turnir v Los Angeles zares vršil. V Ameriki je prav

Gospodarstvo

Pred zaključkom jesenske razstave

Po dosedanjih podatkih o poteku velesejma je letošnja prireditve prav dobro uspela: v prvih šestih dneh razstave je bil letos obisk znatno večji kakor v odgovarjajočem času lani.

Kakor prejšnja leta tako je tudi letošnja jesensko razstavo posetilo pod vodstvom svojih častnikov mnogo vojaštva ljubljanske garnizije, kar je zelo pohvalno in velikega vzgojnega pomena. Zeleti je, da tudi v prihodnje vojaštvo poseča to našo največjo gospodarsko prireditve.

Sedaj nas ločijo le še trije dnevi do zaključka, ki bo v ponedeljek. Zlasti v nedeljo se obeta živahen obisk; tekma harmonikarjev bo tudi gotovo privabila mnogo obiskovalcev. Ob tej priliki opozarjamo na prenos tekme v radiu. Sploh moramo pohvaliti našo oddajno postajo, ki se tako zelo zanima za jesensko prireditve in svojim naročnikom daje prav lepe opise posameznih oddelkov, kakor tudi prenese posameznih prireditev.

Obiskovalce velesejma opozarjamo na razstavo krasnih umetnin — slik in skulptur v paviljonu »E«. Vse koje, v katerih je razstavljeno po-hištvo, so okrašene z originalnimi umetninami naših upodabljalovih umetnikov. Občinstvo opozarjamo na izredno ugodne cene in veliko umet-niško vrednost domačih umetnin. Dolžnost vsako-gar je, da kupuje domače umetnine.

Konkurencija slovenskih harmonikarjev se vrši na velesejmu v nedeljo, dne 8. t. m. ves dan. Tekmovalci so porazdeljeni v razne kategorije. V prvi kategoriji, diatonična harmonika, lažja sku-pina, bo tekmovalo 30 tekmovalcev, večinoma kmečki fantje iz cele Slovenije. Posebno močno je zastopana Slajerska. Za težio skupino diatoničnih harmonik se je prijavilo 26 tekmovalcev, kmečki fantje, obrtniki, rudarji, visokošolci itd. Veliko težje je igrati na kromatični harmoniki, ki ima klavirsko tasteraturo. V lažji skupini igrajo 4 tek-movalci, v težji pa 15, med njimi uradniki, dijaki, obrtniki, trgovci. V skupini »mladinskih tekmoval-c« tekmuje 14 fantkov, najmlajši pet let star. Med njimi je tudi lanskoletni favoriti, Rakarjev Tonček iz Litije, ki ima letos pričakovati ostro konkurencio. IV. skupina obsega še nekaj harmo-nikarjev-profesionalov in izdelovalcev harmonik.

Od teh se pač pričakuje dovršeno igranje. Tekma se vrši v nedeljo, 8. t. m. ves dan. Posamezne skupine so porazdeljene sledeče: di-atonične harmonike ves dan, kromatične od pol 3 popoldne naprej, mladinska skupina od pol 3 po-poldne naprej in profesionali in izdelovalci har-monik od 11 dopoldne.

Tekmuje se v godbenem paviljonu pred pa-viljonom K (Zadružna razstava) in v paviljonu za plesišče, ob drevoredu. Od pol 4 do pol 6 popoldne se vrši radio-prenos tekmovalja. Akrobata Kellner na velesejmu v ognjemetu. Obiskovalci velesejma, ki se malo zamude zvečer še na vinskem oddelku se divijo akrobatskim iz-vajanjem dveh bratov Čehov na 28 m visokem jamboru pred paviljonom K. V nedeljo, 8. t. m. ob pol 9 zvečer pa priredita še posebno atrakcijo. Izvajala bosta svoje akrobacije v žaru raket in umetnega ognja. Opozarjamo na to občinstvo. Posebne vstopnine za ogled teh izvajanj ni.

Letošnja sadna letina

Kakor razvidimo iz poročil, bodo letos v naj-važnejših državah, v katerih pridelujejo sadje, pridelali dobro srednjo množino sadja. Skoro v vsej Evropi je pričakovati zelo dobro letino ja-bolk, dočim je letina hrušk precej neugodna. Zelo dobro kažejo tudi slive. Splošno smemo trditi, da je neugodno vreme in pa mraz najbolj škodoval srednjeevropskim državam, v katerih bo tudi sa-dni pridelek precej slab.

V Avstriji je sadje radi vremenskih ne-prilik zelo trpelo. Od namiznih jabolk obetajo v Avstriji je nekatere vrste sreden pridelek, dočim bo pridelek v drugih državah izvrsten. Mnogo sa-dja odpada. Plemenito sadje je ostra zima uni-čila. Namizne hruške so nekoliko boljše. Sadje za mošt, predvsem hruške, obetajo v nekaterih kra-jih srednje zadovoljiv pridelek.

Iz Češkega poročajo: jabolka dobro, hu-rške srednje, češnje in slive srednjedobre.

Na Ogrskem pričakujejo dober pridelek jabolok. Pri nas v Jugoslaviji in na Bol-garskem obeta letina dobro, dočim bo na Ro-munskem le srednje mnogo sadja. V Italiji bo dobra letina jabolok in hrušk.

V Franciji bodo pridelali več jabolok ka-kor lani. Na severnem Francoskem pričakujejo posebno mnogo jabolok za mošt. V Belgiji bodo jabolka in hruške različno rodile. Splošno bo pa v Belgiji letina zelo dobra, samo sliv bo malo. Na Nizozemskem kažejo jabolka navzile mrazu in črvu dobro, hruške srednje do precej dobro. Pridelek jabolok cenijo na 67 odstotkov popolnega pridelka napram 41 odstotkom v prošlem letu. Pridelek hrušk cenijo na 57 odstotkov napram 54 odstotkom v prošlem letu. Sliv bodo zelo mnogo pridelali.

Na Angleškem obetajo nekatere vrste ja-bolk dobro, druge srednje. Jabolok za mošt bo pre-cej malo. Na Škotskem bo razen v nekaterih krajih mnogo jabolok. V Združenih državah a-meriških se je pričakovanje glede jabolok po-slabšalo. Oficielno poročilo poljedelskega minist-rstva je cenilo pridelek začetkom junija na 66 od-stotkov, začetkom julija pa le na 54 odstotkov. Oficielna cenitev vsega pridelka jabolok znaša 83.5 milijonov stotov napram 40.5 stotom v prošlem letu oziroma 89.8 stotov povprečno v zadnjih petih letih. Produkcijo sadja za trgovino cenijo na 29,886.000 barelov napram 35,286.000 v prošlem letu in 26,017.000 barelom leta 1927.

V Kanadi je dobra letina jabolok. Pride-lek cenijo na 3,268.000 barelov napram 2,985.000 barelom povprečno v zadnjih petih letih.

malo zanimanja za hockey in prav malo zadevnih klubov.

V pariški seji so določili Berlin kot bodočo kongresno mesto, in bo to prvi kongres hokeja, ki se bo vršil v Nemčiji. Države misli izdelati zveza za vse priključene ji države veljavna amaterska določila; podlaga naj jim bodo v prvi vrsti nem-ška določila. Dalje naj imenujejo vsi narodi po pet mednarodnih sodnikov za meddržavne igre.

Posebno zanimiva je tudi vest, da bo v bo-doči seziji prišlo zopet indijsko hokejsko moštvo v Evropo gostovat. To bo zopet zabava. Indijci imajo najrajši x:0.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. avgusta 1929 (Vse v milij. Din; v okle-pajih razlika napram izkazu z dne 22. avgusta 1929): Aktivna: kov. podloga 367.7 (+ 14.2), posojila: menična 1349.8, lombardna 262.2, skupaj 1612.0 (+ 16.8), saldo raznih rač. 834.8 (+ 116.4). Pasiva: bankovci 5058.6 (+ 322.6), drž. terjatve 139.7 (— 79.9), obveznosti: žiro 759.6, razni ra-čuni 138.4, skupaj 898.0 (— 95.1), ostale postavke neizpremenjene.

Produkcija premoga v naši državi je znašala v aprilu t. l. 445.000 ton napram 485.000 tonam v marcu l. 1929. in 354.000 tonam v aprilu lani. Po posameznih mesecih se produkcija razdeli sledeče (v tis. ton):

	1927	1928	1929
januar	400	462	480
februar	385	430	400
marec	377	421	485
april	325	354	445

Skupno je v prvih 4 mesecih t. l. znašala produkcija v naši državi 1,819.000 ton napram 1,667.000 tonam v prvih štirih mesecih lani in pa 1,396.000 tonam v prvih štirih mesecih leta 1927. Narasla je torej od 1928 na 1929 skoro za tretjino (32 odstotkov).

Nova delniška družba. Trg. ministrstvo je odobrilo ustanovitev družbe »Filips, jugoslovnsko trgovačko društvo, d. d.« s sedežem v Belgradu in kapitalom 1 milj. Din. Družba bo predvsem pro-dajala znane proizvode »Philippe« tvornice na Ho-landskem, in ima njeno večino v rokah ta družba, sodeluje pa Jugobanka.

Srbsko zadružništvo. Glavna zveza srbskih kmet. zadrug, osrednja srbska zadružna organiza-cija je imela koncem 1928 1668 članic s 10.218 de-leži. Članstvo se je gibalo sledeče (podatki za 31. dec. dotičnega leta):

	1923	2008
1924	1998	
1925	1960	
1926	1958	
1927	1590	
1928	1668	

Kakor je videti, je zveza preživljala najtežjo krizo v letu 1927, ko so bili znani spori: stara in nova uprava. Ze lani pa se je število članic začelo zopet dvigati.

Bilanca za l. 1928. izkazuje tele postavke (v milij. Din, o oklepajih podatki za l. 1926): gotovina 0.3 (0.7), vrednostni papirji 0.6 (0.4), nepremič-nine 7.95 (7.8), krediti zadrugam 11.6 (9.4) in za-družna podjetja 3.1 (3.9); deleži 2.4 (2.0), fond za osnovanje kred. zadrug 2.7 (2.7), hranilne vloge 6.8 (12.3), upniki 7.8 (3.3). Zveza torej ne razpo-laga z znatnimi sredstvi.

Borza

6. septembra 1929.

DENAR

Devizni promet je bil danes srednji. Tečaji so se v splošnem nagibali k popuščanju. Edino v devizi Dunaj je bilo zaključeno privatno blago, dočim je v ostalih zaključenih devizah interveni-rala Narodna banka.

Ljubljana. — (V oklepajih zaključni tečaji): Amsterdam 2281 blago, Berlin 1353.50—1356.50 (1355), Bruselj 790.96 bl., Budimpešta 993.64 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 800.47 do 803.47 (801.97), London 275.56—276.36 (275.96), Newyork 56.82 bl., Pariz 222.82 bl., Praga 168.20 do 169 (168.60), Trst 297.73 bl.

Zagreb. Amsterdam 2281 bl., Berlin 1353.50 do 1356.50, Budimpešta 992.14—995.14, Newyork 56.72—56.92, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 800.47 do 803.47, London 275.56—276.36, Pariz 221.82 do 223.82, Praga 168.30—169.10, Trst 296.72—298.72. Belgrad. V sklad državne praznika borza ni poslovala.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.63, Budim-pešta 90.625, Bukarest 3.0325, Dunaj 73.15, London 25.18125, Madrid 76.50, Newyork 51.555, Varšava 58.25, Pariz 20.33, Praga 15.38, Sofija 3.76, Trst 27.1675.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.47875, (valuta) —, v Londonu 275.875, v Newyorku 175.625, v Pragi 59.35.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. Celjska pos. 170 den., Ljubljanska kreditna 123 den., Praštediona 850 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Ruše 260—270.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 406 do 407, knsa 405.50—406.50 (406.50), termini: 9. 407 do 408.50, 12. 417—418.50, 7 odst. inv. pos. 89.50 do 90, agrari 53—54. Bančni pap.: Hipo 202 den., Poljo 15.50—15.75 (15.75), Kred. 98 den., Jugo 81 do 83, Lj. Kr. 123 den., Medjun. 56 den., Nar. 8150—8400, Prašted. 855, Srpska 155—156 (155), Zem. 124—127, Obrtna 30 den., Etno 164 den., Ravna gora 75, Kat. 31 den. Ind. pap.: Gutmann 190—200, Slavonija 80—100, Slavka 97—99, Da-nica 120—127, Drava 430—460, Sečera 430 do 440, Brod. vag. 130 den., Union 160—170, Ragusa 470—485, Vevče 132 den., Nar. šum. 40, Piv. Sar. 205 bl., Nar. min. 20 den., Jad. plov. 570 bl.

Dunaj. Don. sav. jadr. 83.55, Wiener Bank-verein 21.00, Creditanstalt 52.50, Escompteg. 21.20, Ruše 30.60, Mundus 183, Alpine 41.25, Trboveljska 60.50, Kranj. ind. 37, Leykam 6.10, Rima Mura-ny 115.40.

Žito

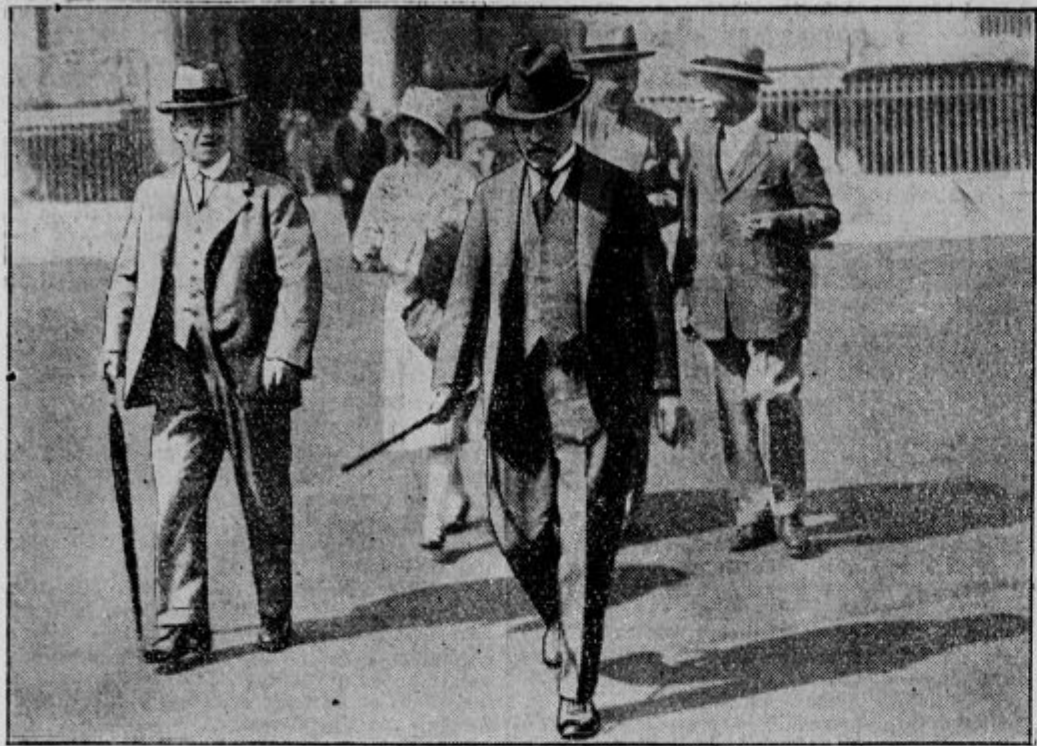
Danes radi praznika novosadska in sombor-ska borza nista poslovali. V izvenborznem pro-metu, ki ni bil posebno živahen, je pa ostal polo-žaj pod vplivom ameriških neizpremenjenih te-čajev, povsem isti kot je bil včeraj. — V Sloveniji je bilo nekaj povpraševanja po moli, vendar ni prišlo do zaključkov.

Budimpešta. Tendence utrjena. Pšenica: okt. 22—22.70, zaklj. 22.68—22.69, marec 24.99—25.02, zaklj. 25.02—25.03. Rž: okt. 17.50—17.70, zaklj. 17.70—17.71, marec 19.71—19.96, zaklj. 19.95 do 19.96. Koruza: maj 18.22—18.20, zaklj. 18.48 de 18.50.

Les

Na ljublj

Sveta življenje in vrvenje

Henderson in Macdonald v Zenevi.

Rusi v Franc Jožefovi deželi

Franc Jožefovo deželo, ki sestoji iz skupine preko 50 otokov, je odkrila avstroogrška polarna ekspedicija »Tegetthoff« pod Payer-Weyprechtovim vodstvom dne 30. avg. 1873. Razvili so avstroogrško zastavo in Payer je potem na saneh prepotoval novoodkrita deželo do 83. stopinje zemeljske širine. Leta 1874. je morala ekspedicija zapustiti ladjo »Tegetthoff«, ki se je zagvozila in zamrznila v ledu, ter se je odpravila na saneh in kasneje v čolnih na Novajo Zemljo. Tam so jo na zapadni obali našli in sprejeli v čolne ruski ribiči ter jo odpravili v Nardö na Norveškem. — Franc Jožefovo deželo so potem še večkrat obiskali razni polarni raziskovalci in je enkrat prezimil na njej tudi Nansen.

Ob začetku svetovne vojne leta 1914. so Franc Jožefovo deželo zasedli Rusi. Na mirovnih pogajanjih so potem na te otoke popolnoma

pozabili, tako da pravzaprav niso pripadali nikomur, ker je Avstroogrška razpadla. Letošnje poletje so Rusi poslali gori ekspedicijo »Sedov«, ki jo vodi prof. Wiese. Ekspedicija je v Franc Jožefovi deželi ponovno razvila rusko zastavo in ustanovila ondi najmodernejšo radiopostajo in prvo rusko naselbino. Za koloniste so zgradili močne stanovanjske zgradbe. To je potrebno, ker je podnebje jako ostro; najvišja toplota znaša približno 12 stopinj Celzija nad ničlo, najnižja 42 stopinj pod ničlo. Življenje za naseljence bo torej jako težko — ako bodo sploh mogli vztrajati. Pričakovati je, da bodo našli kake ostanke Payerjeve ekspedicije.

Franc Jožefova dežela, ki je živela doslej svoje tiho življenje na zemljevidih, se bo slej najbrže pomaknila bolj v ospredje javnega zanimanja.

Princ in šofer

Le Touquet v Franciji je imel nedavno med svojimi gosti moža, ki na najsrečnejši način vtelesuje pojma modernega princa: angleškega prestolonaslednika princa Valeškega. O njem se pripoveduje že toliko zgodbic in anekdot kakor o kakem vladarju. Tudi Le Touquet je bil prizorišče za eno tako zgodbico, ki bo princu vsikdar na čast.

Med letouquetskimi šoferji je bil eden, ki je imel silno boren taksi — grdo, staro škaflo. Uboga para je ostal običajno ves dan na mestu; nihče ga ni najel, z zaničljivim posmehom so hodili gostje mimo njega. Tako je stal zopet nekega dne pri igrišču za golf ob strani, brez vsake nade, da bi ga kdo najel. In dejansko so gostje zasedli vse ostale avtomobile, za njegovega se ni nihče niti zmenil. Tedaj pa se je približal posebno elegantno oblečen mlad mož, se ravnodušno ozrl po sijajnih zasebnih avtomobilih in avtotaksijah, pri čemer mu je oko obtičalo na bornem starem vozilu in njegovem skromnem šoferju. Krenil je naravnost k njemu in mu zaklical: »Hermitage!« Šofer, ki si ni mogel misliti, da bi se hotel z njim peljati tako odlični mož, je bil tako presenečen, da se niti ganil ni, da bi gostu odprl vrata ali se sploh pripravil na odhod. Toda princ Valeški — nihče drugi ni bil mladi mož — je že sedel v vozu in se ponovno bodreče, smehljaje nagnil k šoferju: »Peljite v »Hermitage«, toda ne prehitro!«

Vozilo je bilo odprto, tako da je mogel princa vsak videti in spoznati. Ljudje so se ustavljali in se čudom čudili. Kaj pa je to? Princ Valeški v takem starem zaboju? Princ se je pa po vsej priliki v vozilu zelo dobro počutil in niti sence ironije ni bilo opaziti na

njegovem obrazu. Ko je avtotaksi došel do »Hermitage«, si je princ sam odprl vrata in kot vsak drug gost stopil k šoferju, da poravnava račun. Izročil mu je bankovec za sto frankov, a ko je šofer segel v žep, da bi izmenjal, je princ odmahnil z glavo in rekel prijazno: »Ze dobro... vse v redu!« Predno je šofer od začudenja prišel do sapa in se začel jecljaje zahvaljevati, je princ že izginil.

Razume se, da je dogodek vzbudil najživahnejše razprave. Eni so princa povzdigovali v nebesa, drugi pa so skomigali z rameni, češ: Princ Valeški si lahko privoščijo vsako posebnost; lahko si pod smoking obleče volneno sportno jopo in lahko se tudi vozi v najslabšem avtotaksiju — vedno je in ostane princ Valeški.

Za vse te govorice se ne zmenita dva: princ in srečni šofer. Le-ta je princ stotak shranil kot dragocen, čudotvoren spomenik, ki mu je prinesel nepričakovano srečo. Za njegov voz se sedaj gostje kar trgajo, tako da za kake pogovore nima nobenega časa. Komaj pripelje enega gosta na določeno mesto, stopa že drug v vozilo. In kako plačujejo! Za najkrajše vožnje frfotajo dvajsetaki, petdesetaki in tudi stotaki in če seže mož v žep, da bi izmenjal, mu zvone na uho prinčevske besede: »Ze dobro... vse v redu!« Mož zasluži, da sam ne ve koliko, na srcu pa hvaležno stiska princ stotak.

Ali je človek kot zločinec rojen?

To je staro vprašanje, ki ga je sprožil menih in modroslovec Tomaž Campanella že v 16. stoletju. V svoji knjigi o izmišljeni »Solnčni državi« pripoveduje, da se v tej državi kazenske preiskave vrše tako, da se preišče kri vsa-

kega zločineca in dožene, če mu ni zločinstvo prirojeno.

Kar se je zdelo takrat utopija, izmišljotina, je danes resnica. Danes se mnogi učenjaki pečajo z raziskavanjem krvi in danes že vemo, da je več skupin krvi in da pripada vsak človek po svoji krvi eni teh skupin. Ako se bolniku vbrizga kri, ki pripada drugi skupini, mora to bolnik plačati običajno s smrtjo. Taki slučajni so danes bolj redki, ker že poznamo razliko med krvjo in krvjo, a preje so bili na dnevnem redu.

Sedaj je pa zanimivo, kaj je dognal prof. Gundel, ki je v schleswig-holsteinskih kaznilnicah preiskal kri 884 kaznjencev. Ugotovil je, da se nahaja pri zločincih največje kri skupine B, in sicer tem pogostejše, čim večji so zločinci. Do iste ugotovitve je prišel v svojih raziskavah tudi prof. Giorgio Cannto v turinskem inštitutu za sodno medicino. Potemtakem bi bil človek kot zločinec že rojen.

Temu nasproti pa stoji poročilo dr. Adama Schmidta iz državnega higienskega zavoda v Somboru. Schmidt je preiskal kri severnega prebivalstva Jugoslavije in kaznjencev v dveh kaznilnicah. Ugotovil je, da je krvno skupino B pri srbskih, nemških in ciganskih kaznjencih redkeje najti nego pri šolski mladini istih narodnosti. Čim težji so zločinci, tem redkeje je najti pri njih skupino B.

Schmidtove ugotovitve so torej ugotovitvam Gundela in Canuta popolnoma nasprotni. Potemtakem ostane vprašanje o »zločinski krvi« slejkoprej nerešeno.

Mož s cigaro

Kakor orjaški je »Grof Zeppelin« in zmogel viharje, tako je brez brambe proti najmanjši iskrici ognja. Ogenj na Zeppelinu je toliko kot smrt in uničenje. Zato je potnikom najstrožje prepovedano kaditi. Vendar pa se je pri povratku v Evropo našel potnik, ki si je iz omejene objestnosti dovolil igro z življenjem in smrtjo toliko ljudi.

V nedeljo zvečer, tako slove poročilo, se je eden ameriških potnikov strašno razburjen

Predsedstvo sedanjega zasedanja Društva narodov. Od leve na desno zgoraj: Janson, belg. just. minister — komisar za politična vprašanja; Scialoja, italijanski senator — komisar za ustavna vprašanja; O'Sullivan, irski naučni minister — komisar za socialna in človekoljubna dela; Motta, švicarski zvezni svetnik — komisar za tehnično organizacijo; grof Molke, bivši danski zunanji minister — komisar za finančne stvari; dr. Beneš, češkoslovaški zunanji minister — komisar za razorožitvena vprašanja.

in razsrjen vrnil v salon in povedal, da je našel v umivalnici mr. Hogg, ameriškega sopotnika, s prižgano cigaro v ustih! Vse je planilo po koncu. Hogg pa ne le ni hotel smotke izročiti, marveč se je še pohvalil, da je tudi že zjutraj kadil in da je vsak norec, če si da od Zeppelinovih častnikov dati prepovedi in ukaze. Možu se očitno niti sanjalo ni, da bi mogla ena sama iskrica užgati vodikov plin, s katerim je zrakoplov napolnjen. Razburjeni ameriški sopotniki so se hoteli s pestmi vreči na nevarnega naivneža, kar je pa preprečil kapitan Lehmann. Nato so pobrali Hogg to baki in vžigalice in vso pot ni nihče več z njim izpregovoril besede. Da se v prihodnje prepreči taki nevarni in mučni slučaj, zgrade na »Zeppelinu« najskrbneje izolirano kabino, kjer bodo mogli strastni kadilci zadostiti svojim željam, ne da bi ogrozili zrakoplov.

Večna Dulcinea

Na Brionih je letos prebil počitnice znani milijonar Sheldon iz Chicaga. S seboj je pripeljal svojo »zasebno tajnico«, miss Betty F., izredno lepo dekle, za katero so se nemudoma vnela vsa srca gosposkih gostov. Najbolj vneto in vztrajno pa sta se potegovala za njeno naklonjenost odvetnik Volante iz Neaplja in baltiški baron v. Liesling. Med obema je večkrat došlo do ostrih nastopov zaradi ljubosumnosti, toda vedno sta se zopet pobotala, da sta le mogla dalje ostati v bližini oboževane mlade Američanke. Pred nekaj dnevi je pa čaša prekipela — tekmeča sta si napovedala dvoboj pod najtežjimi pogoji. Spopad se je vršil zjutraj ob morskem obali. Volante, ki po vsej priliki sablje preje niti nikdar v rokah imel ni, je obležal s smrtno nevarnimi ranami. Baron v. Liesling je od tega dne izginil — najbrže iz strahu pred oblastmi. Betty pa izjavlja, da je na dogodku popolnoma nedolžna, ker nikdar ne Volanteju ne baronu ni dala nikake nade, da bi hotela zapustiti svoje mesto pri g. Sheldonu.

Lloyd George in njegova družina v Schwarzwald pri Freudenstadtu, kjer prebije počitnice.

Vlak v ognjenem morju

Osební vlak, ki je te dni vozil s severa v The Pas, je, prišedši do obširnih gozdov v kanadski pokrajini Manitoba, naletel na veliko in nevarno oviro. Gozd ob progi je tlel in v daljavi se je povsod dvigal dim. Pripravljali so se torej gozdni požar. Čeprav je vlak pospešil brzino, vendar ni mogel priti iz tlečega gozda; nasprotno se je naenkrat znašel pred pasom, ki je gorel že s plameni. Vlakovodja je vlak ustavil in sklical kratko posvetovanje s potniki in ostalim železniškim osebjem. Nazaj vlak ni mogel, ker se je povsod že dvigal plamen. Sklenili so, da si z najvišjo dosegljivo brzino utro pot skozi ognjeno morje pred seboj, upajoč, da ognjeni pas ni pre-

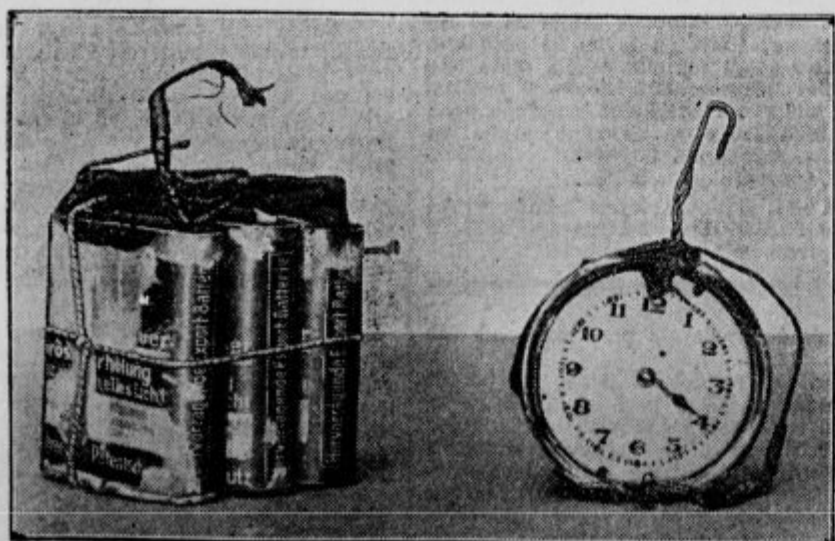
Umetno izdelovanje zlata

Angleška brzovojna agentura Reuter poroča iz Wellingtona (Nova Zelandija): Raziskovalca Aston in Attack, ki živita v Cliff Church, izjavljata, da sta po 15 letnem trudu odkrila način za umetno izdelovanje zlata. Glavno ulogo igra pri tem neka nova sila, ki sta jo odkrila in ki sta ji dala ime »chromadyle«. Ta sila je desetkrat močnejša nego elektrika in izpreminja nekatere elemente v zlato. Raziskovalca sta svojo iznajdbo prijavila britanski vladi.

»Preneumno, da nisem mislil na plimo; sedaj morava čakati, da voda upade.«

»Oh, prav dobro si vedel za plimo. A nalašč si čakal, samo da bi se vrnila v mesto, ko bodo že vse trgovine zaprte.«

Ustroj peklenskih strojev, ki so jih našli pri zadnjih atentatih v Nemčiji, si je popolnoma enak: budilka, zvezana z žepnimi baterijami na način, da se razžari žica in užge razstrelivo.

Za duha in srce

Ivan Cankar v nemščini

»Neues Wiener Tagblatt« z dne 5. septembra objavlja v podlistku odlomek iz Cankarjevega romana »Na klancu:« Die Mutter und das Brot. Prevajateljica G. Jirku iz Slovenjgradca, ki se je lotila sistematičnega prevajanja Ivana Cankarja v nemščino, ter Niethammer-Verlag na Dunaju, ki je sprejel v svoj založniški program izdajo vsaj najvažnejših del Ivana Cankarja, zaslužita naše največje pozornosti. G. Jirku prevaja z miselnostjo, tesno ob originalu, pa vendar v sočnem in povsem svobodnem nemškem jeziku, ki pa zopet hrani kar se da vse stilistične in tanke besedne lepote neprekosljivega Cankarjevega jezika. Njen prevod čitamo z užitkom, ki ga imamo le ob uspelem, dovršenem delu. To vse posnemamo po omenjenem odlomku, ki ga objavlja »Neues Wiener Tagblatt«. — Niethammer-Verlag naznanja v prevodu iste prevajateljice kot prvo knjigo svoje izdaje Cankarjevih del skorajšnji izid »Hlapca Jernej«. Dasi je Cankarjev genij nesporno tak, da v dobrem prevodu med Nemci ne more ostati neopažen, se moramo vendar zavedati, da je Cankar v nemški literaturi kljub posameznim poizkusom vdomačenja še docela neznan. Baš ti ponesrečeni poizkusi nam živo pričajo, kako težavne naloge se je lotila dunajska založba s svojim trdnim namenom, da uvede Cankarja na nemški knjižni trg. Tem bolj je pozdraviti namero Niethammerjeve založbe, ker se ne namerava omejiti na eno samo delo, temveč hoče izdati kar serijo Cankarjevih del. Temu trudu, ki je prav za prav prvi trud večjega naroda, da si osvoji slovenskega pesnika ter da ga postavi tako rekoč pred svetovni forum, želimo iskreno popolnega uspeha, saj je vendar posvečen Cankarju, ki o njem že davno pišemo in govorimo kot o geniju, ki stoji enako velik ob strani velikih literarnih pojavov dvajsetega stoletja. s. š.

Delovanje Praškega slovanskega instituta

Ob priliki I. slovanskega filološkega kongresa izda praški Slovanski institut tri dela: 1. Slovansko filologijo na Karlovi univerzi 1918—1929. 2. Zbornik o Jožefu Dobrovščem. 3. Tolstovski zbornik. Redne publikacije Instituta bodo obsegale: 1. Učbenike in priročnike posebno za visokošolsko mladino o zgodovini posameznih slovanskih narodov, literaturi, filozofiji, umetnosti itd. Kot prva izide zgodovina ruskega slovstva od prof. E. Ljakega v češkem jeziku, 1930. leta pa izide Uvod v glagolsko pismo od prof. Vajsa. 2. Monografije o katerikoli slavističnem področju. Tu so predvidene Dramatika slovanskega juga od Wollmanna, Srbsko slikarstvo 13. stoletja od Okuneva in drugo. 3. Manjše razprave o sodobnih vprašanjih slovstva. 4. Knjižnico klasičnih slovanskih del. Kot prvi izidejo še v tem mesecu dela Kollárova, pozneje Krylova, Puškina, Lermontova, Slovo o polku Igorjevem, Nestorjev letopis in drugo. Poleg teh serij bo Slovanski institut izdal praktične učbenike posameznih slovanskih jezikov in končno posvetil veliko skrb seriji »Byzantinoslavica« od Weingarta. Prvi zvezek obsega 260 strani z mnogimi ilustracijami. Publikacije Slovanskega instituta izhajajo v založbi »Orbis« v Pragi.

P. Bogatyrev, znan kijevski učenjak, je izdal v založbi Institut des Etudes slaves zanimivo delo o Etnologiji pokarpatarske Rusije. Edicija je v zvezi s kongresom za slovansko filologijo.

Ljubljanska opera

Evgenij Onegin. Močno občutna, lirčna glasba Čajkovskega in morda radovednost radi prvega nastopa g. Gostiča sta v četrtek zvečer privabila polno oporo ljudstva. Pa imamo Slovenci prav za prav res srečo! Komaj smo izgubili g. Banovca, že smo dobili zanj nadomestilo in ne slabo. G. Gostič ima vse predpogoje za dobrega opernega pevca: lepodoneč glas, občutno predavanje in odskočno postavbo. Nastopil je v vlogi Ljenskaga. V začetku malo boječ se je pozneje vedno bolj razvil in dosegel vrhunec v ariji pred dvobojem, za kar je bil deležen navdušenega, spontanega aplavza in bil kar obsut v venci in rožami. Njegov glas je izrazilo lirčno, že lepo šolan, potreben le v višini še malo boljše resonance. Kar je posebno hvalevredno je to, da poje g. Gostič izredno čisto in izgovarja lepo in razumljivo, kar pri nas večkrat pogrešamo. Vse kaže, da bomo z njim Slovenci kmalu dobili zopet prav dobrega pevca-tenorista in nam ne bo treba vabiti v gostovanje pevcev problematične kvalitete. — V ostalih vlogah so nastopili: ga Štaglijer-Kogojeva, gdca Majdičeva, prav občutna Tatjana, le v začetku je morda njena melanholija malce pretirana; gdca Španova in Strniša in izmed pevcev gg. Primožič, Rumpel, Sekula, Janko, Mohorič. — Predstava je v splošnem prav dobro uspeła. Z izrednim temperamentom je digital opero g. Niko Štritof.

Belgrajska opera bo dala v nastopajoči sezoni prvič Beethovnega »Fidelija«, Saint-Saenovega »Samsona in Dalila«, Puccinijevega »Turandota«, Meyerbeerove »Hugenotte«, Wagnerjevega »Tannhäusera« ter »Sajka« Rimski-Korsakova. Kakor se vidi, se tudi pri nas očituje značilna tendenca od najmodernejše glazbe nazaj k starim mojstrom. — Od domačih stvari bo dala belgrajska opera balet »Ohridska legenda« od Stavana Hristića in opero »Ajšo« od dr. Miloje Milojevića.

Nova Begovičeva drama. Milan Begović je te dni prečital malemu zagrebškemu krogu svojo najnovejšo dramo »Amerikanska jahta u Splitu« k lucu. Tisti, ki so jo poslušali, pravijo, da je to Begovičeva najboljša stvar. Opisuje s tragikomije strani ostanke benečanske gospode v Splitu, ki v svoji degeneriranosti polagoma propada. Delo je prava »comédie des mœurs«, slika navedenega stanja izvestne družbe in se bo igralo preje v Pragi nego v Zagrebu.

DOKTORJA FRANCETA PRESERNA ZBRANO DELO — založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani — vsebuje poleg Uvoda prof. Avgusta Pirjeveca: Poesije, balade in romance, različne pesnje, gize, sonete, Kerst pri Savici, dodatke slovenskih pesni z zabavljivimi napisi, grobnimi napisi, ljudske posnažene pesmi in pripovedne pesmi, naposled še nameček nemških in ponemčenih pesni ter pisma. Posledno skrbno in lično izdana knjiga je v vsakem pogledu najvažnejša in najpomembnejša, kar jih je izšlo pri nas v zadnjem času. To je

Socialni položaj nižjih ljudskih slojev v Ameriki

Veliko težje je presojati življenje ter socialni položaj delovnega ljudstva v Ameriki, kakor pa pri nas. Neprimerno večja je razlika in raznovrstnost v veliki državi, — tu mislimo pred vsem Združene države Severne Amerike —, kjer so posamezne pokrajine tako po civilizaciji kakor po gospodarskem razvoju bolj raznolike, kakor v katerikoli relativno manjši industrijski državi Evrope. I pri nas si ni mogoče ustvariti popolnoma jasne slike o povprečni višini plač in mezd, ker so zgnete delovne moči z visokimi in z nizkimi mezdami na enem in istem kraju. Pravzaprav dobijo ugoden povprečni standard, s čimer pa seveda onim, ki tiče globoko pod povprečnostjo, ni prav nič pomagano.

Starejša statistika o dohodkih (iz l. 1920) pravi, da je zaslužil mezdni delavec in namešteneec (belokožec) v državi povprečno 1513 dolarjev = 86.241 dinarjev (po sedanjem tečaju 57 Din) zase in za družino. 1349 dolarjev je zaslužil družinski poglavar, ostanek družina. Medtem so prejemki poskočili, cene pa padle. Po uradnih ugotovitvah mora po miselnju Amerikana zaslužiti mož za ženo in tri otroke vsaj 1449 dolarjev, če hoče, da živi po človeško. To znaša pri osemurnem delu za uro 60 centov ali 34 Din 20 p. Če vzamemo to merilo, so milijoni delavcev v USA premalo plačani. Ondi je 41 milijonov 614.000 ljudi, ki se preživljajo z delom. 25 milijonov je dninarjev. Od let-leh jih baje 12 milijonov — po gornjem računu — prejemajo premajhne mezde. V letu 1923. je zaslužil navadni železniški delavec povprečno 880 dolarjev na leto. Seveda je treba povedati, da gre tu za črnce, ki jih moramo po življenju i po zaslužku ceniti z drugim merilom.

Pa tudi drugi poklici, ki bi jih Evropejec smatral za boljše, so pogosto slabo plačani. N. pr. učitelji, boljše: učiteljice, kajti v USA je skoro vsa šola v rokah učiteljic. 670.990 učiteljic je imelo povprečno 848 dolarjev letne plače, po naše manj kot 1700 Din na mesec. Po cenitvi iz leta 1920. je bilo 8.549.000 ženskih delovnih moči, od teh je bilo 5.130.000 delavk z mezdami. Po pravilih ameriškega življenjskega standarda prejemajo vse ženske delovne moči premajhne mezde, vsaj samice. Pravijo, da žive vse te delavke skromno, opoldne plačujejo 6—7 Din za kosilo in si kupujejo svilene nogavice za 95 Din.

Ako vzamemo vpoštev evropske in ameriške razmere, ne smemo pozabiti, da ima v Ameriki dolar — računano po naših razmerah — kupno moč 26—29 Din. To se pravi, da so te nizke mezde, kar se tiče kupne moči, veliko višje kot so pri nas za isto opravilo.

Tem relativno nizkim mezdam in plačam pa imamo nasproti prejenke, ki so izdatno višji. Zidar v Filadelfiji zasluži na uro 98 Din, na dan do 650 dinarjev. Mezde od ure po 1 dolar so v profesijah nekaj vsakdanjega. Henry Ford plačuje najmanj 6 dolarjev na dan vsakemu začetniku.

Zarko osvetljuje socialni položaj ljudstva primerjava števila hiš s številom družin. V vsej državi je 23.600.000 hiš in 24.300.000 družin. Marsikomu se bo zdelo neverjetno, da je v USA največ eno- ali dvodružinskih stavb, kajti vsi mislimo, da so ljudje zgneti v nebederih. Res je, da so vsi ti kolosi nebotičniki samo trgovske hiše. Le v največjih mestih, kakor v New Yorku in v Chicagu stanuje del prebivalstva v visokih zgradbah. Pa celo v Chicagu je stanovalo v l. 1920 povprečno samo po 8 oseb v enem stanovanjskem objektu. Edino le v Manhattanu (delu New Yorka) se stopnjuje to merilo na 30, to pa je jako malo, ako vzamemo za merilo evropske velemestne, kjer pride 76 oseb na hišo v Berlinu, v Ljubljani, v dolgi vasi pa 23(1). V drugih ameriških mestih odpade na hišo: Baltimore 5,4, Boston 9,4, Cleveland 6,8, New York 15,4, Detroit 6,4, Filadelfija 5,2, St. Paul 5,5 osebe.

Od vseh stavb v državi stanuje 6,5 milijona ljudi v lastni hiši brez hipoteke, 4 milijone jih je, ki stanujejo v lastni hiši z dolgom na hiši, okroglo 13 milijonov hiš je pa oddanih v najem. Skoro polovica prebivalstva stanuje v lastni hiši kot edini stanovalci. Umljivo, da razmere v velemestih niso tako ugodne.

Osobito v New Yorku so stanovanjske razmere za znaten del prebivalstva neugodne. Hiše s stanovanji, ki so bila že leta 1901 označena kot človeku nedostojna, so še vedno obljubena, kajti niti v Ameriki ne morejo zidati takih hiš z malimi stanovanji, ker je gradnja predraga.

Če primerjamo naš in tamkajšnji socialni položaj, moramo takoj opaziti neki čuden pojav, namreč ta, da so v Ameriki bolniške blaginje, zavarovalnice proti neugodam in starostno oskrbo skoro nepoznane institucije. Za slučaje bolezni imajo samo prostovoljne ustanove, kakor prostovoljne pomožne blaginje s fantastičnimi imeni, kakor »Benevolent« in »Protective Order of Elks« (Podporni in varnostni red severnih jelenov). Ne zaležejo dosti. Ta ordin ima 840.000 članov, v l. 1923 je izplačal za okroglo 112 milijonov dinarjev podpor. Solidna podjetja imajo za svoje uslužbence nastavljen lastne zdravniške, imajo lastne ambulance in bolnišnice ter plačujejo nekaj časa tudi oskrbovalne stroške. V največ primerih so pa delavci in nameštenci, kadar se ponesrečijo pri delu, prepuščeni samim sebi ter javni, prostovoljni dobrotelnosti. Te podpore so ob velikodušnosti dobrotnikov včasih zelo znatne.

Preskrba za slučaj nezgod v obratih je pa urejena, seveda v vsaki od 48 držav zase in drugače. Kolikor znano, obstoji samo v državi New York državno prisilno zavarovanje delavcev v obratih. Zavarovalna renta znaša tretjino tedenske mezde. Upravljanje zavarovalnic sliči našemu, ni pa poklicno organizirano. V drugih državah morajo plačati stroške, ki jih povzroči nezgoda, podjetniki sami. Morejo se, večkrat pa se morajo zavarovati »proti pri zasebnih zavarovalnicah. Le-te pa delujejo z vsemi silami in kar se da spretno, tudi s propagando, da se razširjajo varnostne naprave in da se delavci opozarjajo na preteče nevarnosti v obratovnicah. »Safety first«, bereš na križcih lepah in v skoro vseh delavnicah. »Pred vsem — varuj se!« Vzpodbujejo jih s častihlepijem. »Čast, kdor se zna izogniti nesreči!« V čistiških klavnicah vise vsepovedno mesečni pregledi na stenah o številu nezgod, ki so se pripetile v oddelkih. Večkrat so opremljeni ti pregledi s krepko podčrtanimi priznanji, kadar je število nezgod majhno. Bajle dosežajo to s propagando velike uspehe.

Slabo pa je s starostnim in z zavarovanjem za slučaj invalidnosti. Nekateri firme, kakor trust za jeklo, store nekaj. Kdor je pri tem trustu 25 let v službi, ga upokoje. V letu 1923 je bilo v tem podjetju upokojenih od 245.000 delavcev 4054. Leta 1923

NAŠ PRESEREN, ki ga moramo najti povsod, v slehernem slovenskem domu, v slehernem slovenskem društvu, v slehernem slovenskem javnem lokalu. Najdragocenejši zaklad slovenskega naroda je našel v tej izdaji najprikladnejšo zunanjo obliko, tako da moremo po vsej pravici smatrati Zbrano delo doktorja Franceta Preserna za edino pravo slovensko ljudsko knjigo, s katero se moremo ponasati. — Naročite jo v JUGOSLOVANSKI KNJIGARNI v Ljubljani, kateri gre vsa hvala za to prelepo izdajo.

so prejeli parlamenti 24 držav zakonske osnutke o starostnem zavarovanju. Samo tri države so osnutke uzakonile. Enake skromne pokojninske zavode so ustanovile železnice. Jedva od leta 1920 imajo učitelji Unije, pravzaprav samo v distriktu Columbia (Washington), od tega časa dalje tudi uradniki in poštni nameštenci pravico do penzije. Toda samo Unija! posamezne druge države še vedno ne poznajo upokojevanja. V državi Arizona je proglasil najvišji sodni dvor starostno zavarovanje — za protipostavno.

Ker zasluži ameriški delavec — primerjati moramo čisto mezdno kupno moč — 100 odstotkov več kakor naš delavec, se zmanjša njegovo prednjačenje zbog nedostajanja socialne skrbi za 90 od sto; to se pravi: Če hoče, boljše skrbi sam zase in tudi dobre skrbi potom prostega zavarovanja. Zavarovalnine znašajo okrog 880 milijonov dinarjev. Ni še gotovo, če prekopa evropski sistem ameriškega. Značilno je, da se ne javlja v masah ameriških delavcev in nameštencev nobena posebna želja po socialnem zavarovanju. Vsaj v javnosti je ni čuti, pa tudi sicer se ne propagira. Slabotni socialistični pokret je najboljši dokaz, da socialni varnostni ukrepi niso potrebni.

Važen je pa pokret, ki se je ojačil v Uniji takoj po končani vojski in ki rapido narašča; gre namreč za demokratizacijo kapitala v velikih podjetjih. Od tu prikažejo velikih dejanj pa tudi omiljenje socialne napetosti. Kar na veliko so pričeli izročati delavcem delnice od podjetij, v katerih so zaposleni. Pa tudi sicer prodirajo tako zvane stolarske akcije med ljudske mase. Tu gre predvsem za podjetja, kakor telegraf, telefon, cestne železnice, železnice, elektrarne in za plinarne. Tudi družbe za avtobuse preplavljajo trg s svojimi delnicami. Vsa ta podjetja so v privatnih rokah z edino izjemo mesta Detroit, v čigar lasti je cestna železnica.

Od leta 1923 dalje so mezde in drugi prejemki poskočili za 16 od sto, cene so pa padle za 34 od sto; vse to omogoča najširšim plastem prebivalstva, da si nabavljajo delnice. Velika razpošiljalnica Sears Roebuck je pretežni del svojih delnic spravila med svoje nameštence ter jim ponuja vedno nove po prvenstveni ceni. Tudi manjše družbe velike telefonske družbe Bell kot centrale imajo 97.833 delničarjev, ki imajo 560.033 delnice družbe Bell. Vsak 11.000 telefonskih uslužbenec ima povprečno po 3 delnice. Tudi trust z jeklom in Standard Oil je oddal veliko akcij svojim uslužbencem. Velikokrat pa gre za delnice, ki nimajo glasovalne pravice.

Interstate Commerce komisija je nekoč odločala v sporu, ko je železniška družba Nickel-Plate ob priliki spojitve vrgla na trg tudi take delnice; odločila je, da so te vrste delnice ničeve. Doznalo se je tudi, da so neki ravnatelji in vse njih sorodstvo premogli komaj 10 odstotkov vsega akcijskega kapitala. Železniške delnice ima 628.000 delničarjev.

Predsednik H. Hoover naj bi bil kot bivši ameriški trgovinski tajnik, za zgled vsem evropskim ministrom, kar se tiče nacionalizacije delniških družb ter pospeševanja demokratizacije kapitala. Slejkoprej hoče demokratizacija odutiti delavstvo od misli na lastne strokovne organizacije. Seveda ne sme ta težnja odvrtiti naših voditeljev delavskega gibanja, da ne bi proučili tega vprašanja, kakor bi bilo tudi koristno, da bi se zanimali zanj tudi delodajalci.

V Uniji poizkušajo sedaj tudi z načrtom, po katerem so deležni čistega dobička pri podjetjih tudi delavci. Zanimiv je tak poizkus pri »Dennison Manufacturing Company, Massachusetts; ima namreč za 4,5 mil. dolarjev prednostnih delnic I., za 1,5 mil. prav takih delnic II. vrste in za 4 mil. tako zvanih partnership delnic za delavce. Zvišanje delniške glavnice za prvenstvene delnice je nedopustno, če ne soglašajo z zvišanjem dve tretjini vseh delničarjev, tedaj tudi delodajalci.

Kratko in malo: ameriški kapital stremi sliho Evropi za tem, da se ubrani razvoju socialističnega gibanja z novimi kapitalističnimi metodami, ki naj so za ventil odnosno preventivna mera.

Domači konzorcij

namerava otvoriti nekoliko filijalk v Sloveniji za prodajo manufaktur, konfekcije, galanterije in čevljev. — Filijalke bodo vodile vse navedene branje — ali pa posamezne — po potrebi. Resne reflektante za

upravitelje filijalk

prosimo, da stavijo ponudbe z navedbo mesta, v katerem žele filijalko voditi, s kakšnim blagom, v kateri branji so izučeni, opis dosedanjega poslovanja ter na kak način in v kateri višini bi položili garancijo. — Ponudbe naj bodo poslane čimprej pod šifro: »SNOVANJE FILIJALK« na adresu Aloma Company, Ljubljana.

Direkcija Državnih Železnic v Sarajevu. Dir. br. 10.442/29.

KONKURS

Građevinsko Odeljenje Direkcije Državnih Železnic v Sarajevu raspisuje ovaj natječaj za popunjenje dvaju upražnjenih mesta nadzornika mostova sa sjedištem u Sarajevu a sa prinaložnostima prema Zakonu o Državnom Saobraćajnom Osoblju.

Opći uslovi za namještenje jesu:

1. Da je natjecatelj državljanin Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca.
2. Da nije mlađi od 25, a ni stariji od 35 godina.
3. Da je svršio osnovnu školu i zanatsku (obrtničku) sa izučenim kovačkim ili bravarskim zanatom ili pak 4 razreda koje srednje škole i koji od navedenih zanata.
4. Da imade najmanje 2 godine uspešnog rada u ma kojoj fabrici gvozdenih mostova i to kao majstor-monter i da je bio skupinovoda kod montaže najmanje dvaju gvozdenih konstrukcija.
5. Da je regulisao vojnu obavezu.
6. Da je telesno i moralno sposoban za vršenje egzektivne željezničke službe kao i da slobodan od vrtloglavice to dokazati uverenjem željezničkog lekara.

Svojeručno pisane molbe sa svim potrebnim dokumentima imaju natjecatelji podnijeti Direkciji Drž. Železnica Sarajevu Građevinskom Odeljenju najkasnije do 30. septembra 1929 do 12 sati.

Sarajevo, 28. augusta 1929. god.

Za direktora:
St. Miković, s. r.

Radio

Radio na Francoskem.

Francoska vlada izdeluje načrt za organizacijo radio-službe na teritoriju republike. V prvi vrsti gre za radiofonsko zvezo med Francijo in Alžir, nato med Francijo in ostalimi njenimi kolonijami v Afriki. V ta namen bodo postavili več novih, velikih radio-postaj, ki se bodo bavile izključno s to službo.

Mednarodno radio-zborovanje v Haagu.

Med 18. septembrom in 2. oktobrom t. l. se bo vršilo v Haagu zborovanje predstavnikov radia mednarodnega tehničnega odbora za radiofonijo. Ta mednarodni tehnični odbor je bil ustanovljen na svetovni radio-konferenci v Vašingtonu leta 1927. Naloga odbora je, reševanje vprašanja o mednarodnem radiofonskem prometu. Odboru more poročati svoje želje in težnje ter predloge vsak, kdor je zainteresiran pri radiofoniji.

En orkester za tri.

Razume se, da je v največjem mestu sveta New-Yorku veliko število hotelov. Med temi seveda večji in največji, ki zaposlujejo stalen orkester v zabavo svojim gostom. Stalen orkester pa je tudi v Newyorku draga stvar in če hoče lastnik treh newyorskkih največjih hotelov vzdrževati tri orkestre, postane stvar zanj silno draga. Pa si je mislil ta hotelski magnat, čemu imamo pa najnovejšo iznajdbo kot so mikrofoni, megafoni in radio. Dal si je zgraditi malo oddajno postajo, v kateri je postavljen prvovrsten orkester, kar mu je bilo tem lažje, ker je na ta način prihranil kar dva popolna orkestra. V hotele pa so montirali ogromne najmodernejše in najpopolnejše zvočnike in tako so bili vsi trije hoteli na enostaven način oskrbljeni z orkestralno godbo, ki pa je v resnici le ena sama.

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 7. septembra: 12.30 Reproducira glasba. 13.30 Časovna napoved, borzna poročila, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert Radio orkestra: Parma: Mladi vojaki; Waldteufel: La Plus Belle; Weber: Divji lovec; Verdi: Trubadur; Buday Denes: Če me ljubiš. 19.30 Delavski ura: Zavarovalni prispevki v našem delavskem zavarovanju g. Bole Josip. 20.30 Prenos iz Zagreba: Tijardović: Mala Flormy. 22.30 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sobota, 7. septembra.

Belgrad: 12.45 Radio-kvartet. — 13.30 Dnevne vesti. — 17.30 Prenos izmenjave straž na kraljevem dvoru. — 20.30 Koncert opernih arij in duetov. — 21.00 Obeje lepote, predava dr. A. Cvetković. — 21.30 »Obe je prišel«, komedija v 1 del. — 22.30 Čas. Dnevne vesti. — 22.15 Ciganska kapela gosp. Nikolića. — Zagreb: 11.30 Plošče. — 12.30 Zvonovi cerkve sv. Marka, nato plošče. — 20.30 Tijardović: Mala Flormy (simultanski večer za Zagreb in Ljubljano). — Varšava: 12.05 Plošče. — 20.30 Večerni koncert. — 22.45 Godba za ples. — Budapest: 12.05 Plošče. — 18.30 Laska glasba (orkester). — 19.45 Kabaretni večer. — 22.30 Čas, vreme, časopisna poročila; zatem prenos ciganskega koncerta. — Langenberg: 17.35 Večerni koncert. — 19.15 Ura za delavce. — 20.30 Vesel večer, zatem poročila in plesna godba. — Berlin: 14.30 Plošče. — 17.30 Radio-orkester. — 20.15 Pester večer. — Katowice: 16.30 Ura za deco. — 22.30 Plošče. — 22.45 Plesni komadi. — Stuttgart: 14.30 Mladinska ura. — 15.30 Zabavni koncert. — 16.30 Plesna čajanka. — 18.45 Klavirski komadi za deco. — 20.30 Angleške pesmi. — 22.30 Plesni komadi do 0.30. — Praga: 12.30 Koncert. — 15.30 Plošče. — 16.30 Jazz. — 20.30 Poljudni koncert. — 22.26 Koncert iz Joachymsthalja (jazz). — M. Ostrava: 19.00 Orkester. — 20.30 Poljudni večer. — 22.25 Prenos iz Joachymsthalja (jazz). — Leipzig: 16.30 Zabavni koncert. — 19.30 Reklama, vedna spremljevalka modernega človeka, predavanje. — 20.30 Koncert lipskega simfoničnega orkestra. — 21.15 Pesmi za lutnjo. Godba za ples. — Breslau: 16.30 Zabavni koncert. — 18.50 Plošče. — 20.30 Zabavni večer. — 22.35 Radio-Jazz do 24.

20 dobrih tesarjev in še

5 izurjenih železokrivcev

sprejme takoj Gradbeno podjetje

Ing. Josip Dedek, Celje

tovarna A. Westen

Umrli je po dolgem, mučnem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere, moja dobra mati, oz. stara mati, gospa

Terezija Sitar, roj. Strle

Pogreb bo v nedeljo 8. t. m. ob 3 popoldne iz mrtvašnice Hiralnice sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maša za dušo se bo brala v cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, 6. septembra 1929.

CIRIL SITAR in ostalo sorodstvo

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti moje nepozabne soproge, gospe

Roze Tavčar
roj. Remec

se vsem najtopleje zahvaljujem, tistim, kateri so jo spremili k večnemu počitku, darovalcem vencev in šopkov, vsem sorodnikom za požrtvovalno skrb v bolezni, posebno pa delavcem in delavkam tovarne Pollak v Ljubljani.

Ljubljana, dne 6. septembra 1929.

Zalužni soprog Ivan Tavčar, železničar.

Manufakturna trgovina FRANC KSAV. SOUVAN, Ljubljana, Mestni trg 24
se priporoča ob priliki začenš se jesenske sezi. — Izredno bogata zaloga vseh vrst jesenskega in zimskega blaga. — Ustanovljena 1835.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik

mlad in zelo agilen ter vojaščin prost, z znanjem slovenščine, srbohrvaščine in nemščine — želi premeniti službo. — Cenj. ponudbe na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod šifro: »Sposoben in pošten«.

Učenka

poštenih staršev z dvema mešč. šolama, išče mesto v trg. z mešanim blagom, s hrano in stanovanjem v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9754.

Službo dobe

Trgovski pomočnik

za večjo delikatesno trgovino v Ljubljani — se išče. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod značko »Vodja delikatese« št. 9560.

Krojaška vajenka

sprejem. — Simon Klimek, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

4 čevljar. pomočnike

sprejem takoj za zbito delo. Stanovanje v hiši. — Ivan Rajniš, Smartno pri Litiji.

Več dobrih šivilj

in pletilk se takoj sprejme. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9795.

Izurjena navijalka

(špularca) za volno, se takoj sprejme. Naslov v upravi Slov. pod št. 9796.

Prodajalka

le dobro izurjena ter vajena mešane stroke — posebno manufaktur. trgovine, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Manufaktura« št. 9797.

10 dobrih drvarjev

se sprejme. — Zglasiti se je Podmilščakova 38/II, Ljubljana VII.

Iščem žimoprejca

če tudi ne popolnega strokovnjaka. Cisel Franc, Moste 71.

Laborantinja

(delavko) za lekarno, s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, staro okrog 20 let, ki je prosta, navajena snažnosti in je pridna, sprejem v stalno službo. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe z navedbo dosežanj službe in zahtevo plače na: Lekarno na Vrhniki.

Sedlarski pomočnik

in en vajenec z vso oskrbo, se takoj sprejme. Franc Iskra, sedlar, Vič št. 16.

Elektro-mehaničar

je potreben Mernički četi III. Armijske oblasti v Skoplju. Pogoji in obrazce je zahtevati od navedene čete.

Tovar. čevljev »Boston«

d. d., Beograd - Kralja Aleksandra 162, potrebuje za takoj prvovrstno stroj. ščipalke

(cvikerje) in krojače

— Pismene ponudbe na zgornji naslov.

Pekov. pomočnika

sprejem takoj. Zglasiti »upjodop oļpau a aj os Karol Bele, Rožna dolina, Vič.

Vajenka

za sedlarsko obrt, poštenih staršev, sprejem takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 9692.

Prodamo

Spalna soba

iz trdega lesa, se ugodno prod. — Maribor, Trstenjakova ulica 4/II, levo, soba 1/II.

Restavracija

dobro idoča, v centru mesta Zagreba, Ilica, se takoj prod. iz proste roke s še 4 letno pogodbo. Naslov v upravi št. 9714.

Spalnica

iz orehovega lesa, krasna sobna kredenca — se zaradi selitve ugodno prod. Šiška 117, druga ulica od mitnice naprej.

Njiva

tudi za stavbišče primeren, v Mostah pri Ljubljani, tik Kemične tovarne, naprodaj. Naslov v upravi lista pod št. 9552.

Mizarsko orodje

prod. — Peter Šparovec, Strahinj n. Kranjem.

Prodaj

1 čevl. 1 peč, 1 kuhinjski stol, 1 japonsko mizo za ležanje ter razne druge stvari. Pogledati od 2 do 4 Frančiškanska ul. 10 I. nadstr.

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozovič, kemiška čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Pisal. stroj

naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca«, Maribor.

Kupimo

Parcelo

ležečo od železniškega prelaza do Stadiona kupim. Ponudbe na upravo pod »Takoj«.

Dijaki

Dijaka sprejme

boljša družina v popolno oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Srednješolca

nižjega razreda, sprejem v vso oskrbo; poleg humanistične gimnazije. — Cena 600 Din. — Naslov v upravi pod št. 9810.

Tri dijake

nižješolce — sprejem v vso oskrbo. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 9802.

Dijaka in dijakinjo

sprejme družina v popolno oskrbo. — Maribor, Krekova ulica 8/II.

Dijakinja

meščanske šole se sprejme na hrano in stanovanje. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9804.

Stanovanja

Stanovanje iščem

štirisobno, kuhinja, poselska soba in kopalnica za 3 odrasle osebe. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirno stanovanje jesen«.

Stanovanje

za dve osebi, soba in kuhinja, oddam za 1. oktober; elektrika in vodovod. — Kos, Tržaška cesta, Stan in dom.

Soba s kuhinjo

ter soba s štedilnikom se odda samo odraslim. Naslov v upravi št. 9725.

Obrt

Krasne tlakove

(mozaične plošče) izdeluje L. Gostinčar, cementar, P. Dol pri Ljubljani.

Posrestva

Hiša s pekarijo

v bližini Sušaka, se prod. Sestoji iz dveh stanovanj po tri sobe, kuhinja in shramba. Velik vrt, veliko dvorišče in vodnjak. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 9552

Pritlična hiša

z električno razsvetljavo in vodovodom se prod. — Pojasnila daje Peter Šparovec, Strahinj nad Kranjem.

Hiša s pekarijo

na zelo prometni točki v Ljubljani, je naprodaj. — Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pekarna«.

Hiša naprodaj

v št. Vidu nad Ljubljano, prav blizu cerkve in kolodvoru. Poizve se v gostilni »Cebav«.

Pouk

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9/I.

Nemščino poučuje

profesor, tudi v krožkih. — Ponudbe pod »Profesor« št. 9587 na upravo.

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugovoj), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Poizvedbe

Pogreša se aktovka

(črno usnje) s štirimi noži za rezanje stekla. — Opozarja se na nakup. — Julij Klein, Ljubljana.

Razno

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLK, Ljubljana Rešljeva cesta št. 24.

POZOR!

Najboljša brezalkoholna pijača je ORIGINAL „SANITAS“ Dobi se v vseh gostilnah in restavracijah. Izdeluje: J. Slovenska tovarna mineralnih voda, Slomškova ulica 27.

Štedilnike in peči

najnovjših modelov in v vseh velikostih ima na ljubljanskem velesejmu v paviljonu »H« razstavljene zastopstvo tovarne H. Koloseus, Tehna družba z o. z. v Ljubljani, Mestni trg 25, I. nadstr.

Oddamo

v vseh mestih z okolico pravico samopostavitve in obrata epohalne novosti avtomata. Nudimo ugodno trajno zaposlenje. — Potrebni kapital za vsake 1000 prebivalcev ca. 700 Din pri popolni varnosti in posebno dobremu zaslužku. Dopisi z dokazom potrebne kapitala na upravo pod: Avtomat družba.

Peki, pozor!

Dobro vpeljana pekarna v Zagrebu na Ilici se ugodno prod. z vsem inventarjem zaradi odpotovanja.

F. SKIPALA

Zagreb — Ilica št. 110.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom! **Clayen** Varstvena znamka V zalogi v lekarnah in drogerijah ali naravnost iz tovarne in glavne zaloge M. Hrnjak, lekarnar, Sisek.

Inzerati

v »Slovencu« imajo največji uspeh.

Opekarnarjem

nudim večjo zalogo samo dve leti rabljenih

MODELOV

za sušenje vsakovrstnega strešnika — po izredno ugodni ceni. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »OPEKARNA« št. 9763

Objava

Uprava državnih monopolov razpisuje drugo ofertalno licitacijo za nabavo in napeljavo

raznih svetil za elektr. napeljavo v novi tob. tovarni na Crvenem Krstu pri Nišu

Licitacija se bo vršila dne 25. septembra 1929 v pisarni Uprave državnih monopolov ob 11 dopoldne.

Pogoji se dobe v pisarni industrijskega oddelka vsak delavnik dopoldne, kakor tudi v tobačni tovarni v Nišu.

Iz pisarne industrijskega oddelka Uprave državnih monopolov

I. M. št. 14.280 z dne 22. avgusta 1929.

Objava

Uprava državnih monopolov nabavi na podlagi sklepa upravnega odbora Samostojne monopolne uprave M. št. 18.721 z dne 5. avgusta 1929 potom III. ofertalne licitacije, ki se bo vršila dne 20. septembra ob 11 dopoldne v pisarni Uprave

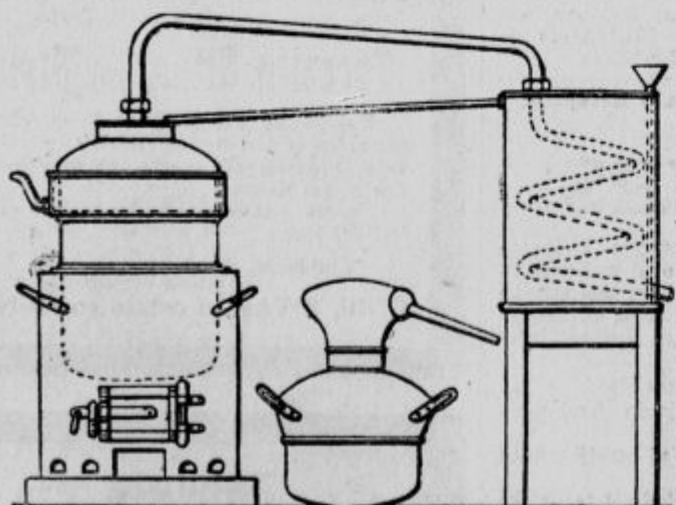
8000 kg zrnatega arabskega gumija

za državno znamkarno v Beogradu.

Pogoji kot vsa ostala pojasnila se dobe vsak delavnik od 10 do 12 dopoldne v pisarni odseka za nakup — ekonomski oddelek — monopolne uprave.

Iz pisarne Uprave drž. monopolov E. M. št. 16.154 z dne 8. avg. 1929 v Beogradu.

Kotle za žganjekuho

vseh domačih in tujih sistemov dobite v vsaki velikosti najceneje v lastni izdelovalnici

Nova Jugometalija, Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Inserirajte v »Slovencu«!

IVAN BERNIK

izdelovalec lesenih rolet in šalozij, LJUBLJANA, Linhartova ul. št. 16.

Velesejmski paviljon »E«, 92—94.

— Fine in trpežno češke »damast rolete«. Rolete sistem »Ljubljana«. — Posebno priporočljive za nove hiše. — Brezplačne informacije, nasveti in ceniki!

Čez 200 različnih vrst kožuhovine ima letos v zalogi trvdka

L. ORNIK

MARIBOR, Koroška cesta št. 9

Za Vaše zimske plašče nabavite si že sedaj primerno krzno za ovratnik in obšive, dokler je izbira bogata, kajti pravkar so dospele največje pošiljke iz Leipziga. Zalogo si lahko ogledate povsem neobvezno. — Našli boste vse to, kar rabite.

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d. LJUBLJANA

Telefon št. 21-80 — Brzjavke: Slograd Ljubljana

Izvršuje globoke, visoke, moderne železobetonske stavbe — mostne, cestne, vodne ter vodovodne zgradbe — Priznani strokovnjaki Moderna strojna oprema

Hotel Tivoli

Izvrstna kuhinja — Vedno gorka in mrzla jedila — Izbrana štajerska vina — Sobe za tujce vedno na razpolago — Se priporoča

Vekoslav Dolničar

LJUBLJANA